Briefwisseling tussen Menno ter Braak en Nijgh & Van Ditmar N.V. 1932-1939

Menno ter Braak en D. Zijlstra

Editie: Stichting Menno ter Braak

bron
n.v.t.

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/braa002brie14_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. Stichting Menno ter Braak

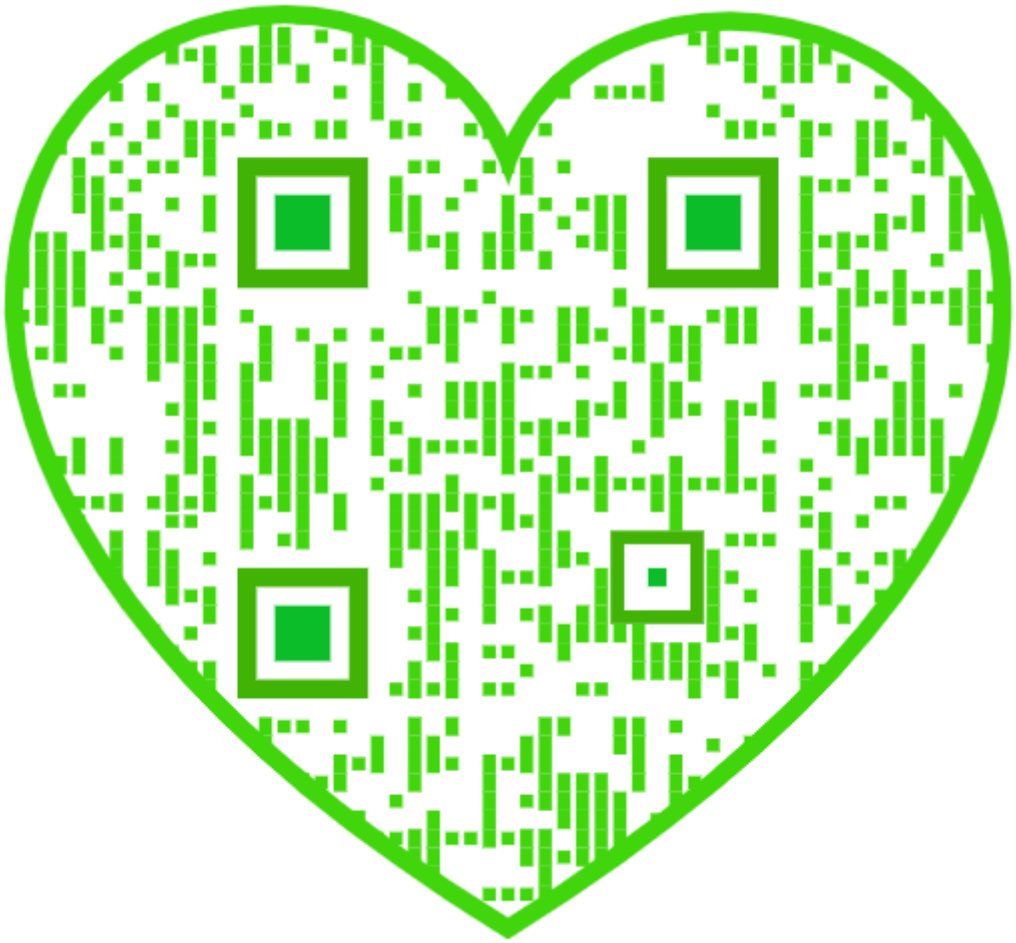

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

14 december 1932

aant.

14 Dec. 1932

Beste Zijlstra

Toevallig vond ik na onze ontmoeting gisteren juist de laatste toezegging inzake ‘Uren met Dirk Coster’, zoodat ik nu een vast plan kan uitvoeren. Laat ik nu alles even nauwkeurig op schrift zetten.

Ik heb van Kampen bereid gevonden de uitgave voor ons te exploiteeren, zoodat wij zelf niet met den boekhandel behoeven te knoeien. Hij kan het boek nog in het voorjaar meenemen, hetgeen natuurlijk ook mijn bedoeling was. Ik heb hem beloofd, dat ik het boek kant en klaar zou opleveren; hij heeft dus alleen met de exploitatie te maken, de rest gaat de ‘combinatie-Coster’ aan.

Ik zou dus graag willen, dat ik het afgedrukte boek uiterlijk 31 januari in handen had. Behandel het verder gewoon als het Démasqué; ik voor mij prefereer hetzelfde formaat en hetzelfde papier. Graag zou ik er 250 of 300 exemplaren van hebben, benevens 10 genummerde op hollandsch, die voor de ‘combinatie’ de kans om uit hun geld te komen weer iets kunnen verhoogen, omdat we ze natuurlijk duur van de hand willen doen. Ik laat, in het volste vertrouwen, dat je mij in dezen een handje helpt, aan jou verder over, hoeveel ex. je voor die f. 250, die we hadden afgesproken, kunt drukken; wordt 300 te duur, dan maar 250, maar in ieder geval had ik er graag de ex. op hollandsch bij.

Het spreekt vanzelf, dat een gewone omslag (met den door Eddy aangegeven titel en onderaan den naam en woonplaats van v. Kampen) voldoende is; liefst op dienzelfden omslag het clichetje van Dirk, dat je al in je bezit hebt. Stuur mij te zijner tijd de proeven maar, dan maak ik het weer met Parijs in orde.

Laat je me nog even weten, of je het ding ultimo Jan. kunt afleveren? Je wilt dan de nota van alles ook wel aan mijn adres zenden.

h.gr.,
tt.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 27 februari 1933

aant.

27 Februari 1933.

Den weledelzeergeleerden Heer

Dr. Menno ter Braak,
Beukelsdijk 143b,
Rotterdam

Beste ter Braak,

Ik telefoneerde vanmorgen met de Ridder waarbij werd afgesproken, dat hij over drie dagen zijn roman ‘Kaas’ in plaats van aan Greshoff aan jou zal zenden. Wil je mij even telefoneeren zoodra je het manuscript ontvangen hebt, want ik zou het gaarne eerst even zien nu van Kampen zooals mij is gebleken hier ook achter zit.

Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 28 oktober 1933

aant.

28 Oct. 1933.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Beukelsdijk 143b,
Rotterdam

Weledelzeergeleerde Heer,

Wij bevestigen hiermede te zijn overeengekomen in het voorjaar 1934 in boekvorm uit te geven: *Politicus zonder Partij*.

Als honorarium werd vastgesteld 15% van de verkoopsprijs van het boek, terwijl wij het verschuldigde bedrag in verband met het drukken van ‘Uren met Dirk Coster’ ten bedrage van f.280,- op rekening van de honorarium-uitkeering van dit werk hebben geboekt.

Hoewel deze overeenkomst in briefvorm wordt vastgelegd beoogt zulks niet een afwijking van de artikelen die in het algemeen door ons in onze overeenkomsten worden opgenomen en waarvan U door Uw vroegere uitgaven bij ons op de hoogte zijt.

Wij verzoeken U ons Uwe accoord-verklaring te doen toekomen en verblijven,
met de meeste hoogachting,
Nijgh & van Ditmar N.V.
D. Zijlstra
Directeur

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)

aan
Nijgh en Van Ditmar N.V.

[?] januari 1934

aant.

Zeer geachte Mej. Van Dijk,
Hierbij vier photo's, naar werken van Bendien, over wien wij in het Febr. nummer een artikel hebben.
[xx] A.M. Hammacher, 'In memoriam Jacob Bendien + 1933', Forum 3(1934), afl. 2(febr.) 151(c)157. Ik zou ze gaarne geclicheerd hebben. Ze zijn buitengewoon goed, maar de [clichémaker] zal er veel zorg aan moeten besteden, om de nuances zoo te krijgen als ze hier zijn!
Wilt U mij zoo spoedig mogelijk de resultaten even opzenden? Er behoeven geen titels onder, behalve onder het zelfportret: Jacob Bendien, Zelfportret 1927.
m.v.gr. en hoogachting,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, [januari 1934]

aant.

Pomonaplein 22
Den Haag.

Zeer geachte Mej. Van Dijk,
Wilt U s.v.p. bijgaand Panopticum laten zetten en de proef opzenden naar den Heer E. du Perron, Rue de l'Yvette 19 Parijs (16e).
Er is eenige haast bij, daar het nog bestemd is voor het Februari-nummer.
Verder kan bijgaand vers ook vast gezet worden. Het is copie voor Maart.
Voor Februari komt er nog een artikel van mijzelf over het Oera-Linda boek, maar dat is nog niet van den Heer Vestdijk terug. Ik stuur het U zoo spoedig mogelijk.
Met vr. groeten en hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, [14 januari 1934]

aant.

Pomonaplein 22 den Haag.

Zeer geachte Mej. van Dijk,
Hierbij zend ik U de opgave der honoraria over Januari. Wilt U mij even laten weten of deze in orde is?
Ik zou gaarne zoo spoedig mogelijk drukproeven willen hebben van de gezette stukken, om mij een overzicht te kunnen vormen van het februari-nummer. Er komt binnenkort nog een en ander.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 maart 1934

aant.

23 Maart 1934.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag.

Beste ter Braak,
Natuurlijk doe ik daaraan mee: Wij stellen beschikbaar een nieuw Royal-schrijfmachine, een prima merk zooals je weet, maar zouden nog gaarne weten wat de bedoeling is: een groote of een portable. Een portable is natuurlijk wel erg gemakkelijk.
Degenen die meedoen kunnen ons dan zenden wat zij voor dit doel willen missen. Over het saldo ontfermt Nijgh & van Ditmar zich.
Met beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Rotterdam, 1 mei 1934

aant.

Rotterdam 1 Mei 1934.

Weledelzeergeleerde heer,

Wij hebben de eer u mede te deelen, dat over het boekjaar 1933 werden verkocht van

Demasqué der Schoonheid		
96 ex. à f 0.22½		f 21.60
Dr. Dumay verliest		
813 ex. à f 0.60	f 487.80	
voorschot	f 300	
uit te keeren		f 187.80
Hampton Court		
25 ex. à 0.78	f 19.50	
restant voorschot	f 426.70	
blijft voorschot	f 407.20	_____
		f 209.40

Het u toekomend bedrag ad f 209.40 doen wij heden op uw postrekening no. 131747 overschrijven.

Hoogachtend
Nijgh en Van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/vD.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber) aan Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 17 mei 1934

aant.

ter Braak Pomonaplein 22 Den Haag.
17 Mei 1934

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,

Hierbij stuur ik U de brief van den Heer Helder weer terug.

Den Heer van Vriesland zond ik 30 rondzend-enveloppen; hier zijn er voorloopig nog genoeg; tegen den tijd zal ik U waarschuwen.

Den Heer van Vriesland beloofde mij verder copieën voor het juni-nummer aan U door te zenden nl. ‘het cliché van den verleider’ hebt U dit reeds ontvangen? Zoo niet, wilt U dan zoo goed zijn van Vriesland er over op te bellen?

Verder komt er via hem nog een gedicht van den Heer Bloem, ook voor dit nummer.

Hier verder niets aanwezig.

Met vriendelijke groeten

Hoogachtend

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 9 juni 1934

aant.

aant.

9 Juni 1934.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ik heb naar aanleiding van je ontboezeming van 8 Juni een en ander eens onderzocht en dan wil ik het volgende vaststellen.

Op 28 Mei ben je hier geweest voor de opmaak. De kopij ging dus die dag 's middags naar de zetterij, maar van feitelijk beginnen van de opmaak is dan eerst sprake op de 29-ste. Het opmaken van 100 pagina's kost meer tijd dan oogenschijnlijk wordt gedacht, waarbij bovendien dan nog komt dat de revisie hier moet worden nagezien en door de correctiekamer nagelezen. Daarbij komt dat er een zaterdag en een zondag is tusschengevallen, zoodat alles bij elkaar genomen het onmogelijk zou zijn geweest om het blad de 4e Juni te doen verschijnen.

Volgens mijn overtuiging dient de opmaak te geschieden een week voor de 1-ste van elke maaND. Wij moeten dus de kopij spoediger hier hebben, zoodat de proeven eerder kunnen worden verzonden. Zou dat mogelijk zijn? Eerst dan kan worden verwacht dat Forum op de eerste van de maand kan verschijnen. Ik hoop dat het nu voor het Julinummer mogelijk is. Ik zal zelf eens een oogje in het zeil houden, hoewel ik ervan overtuigd ben dat mejuffrouw van Dijk in deze niet meer kan doen dan zij heeft gedaan, maar natuurlijk afhankelijk is van omstandigheden die jij even goed kent als ik.

Wat betreft de herdruk van het Carnaval, deze verschijnt zooals afgesproken in dit najaar. Formaat en druk van ‘Politicus’ lijken mij ook heel geschikt en verder zullen wij wel eens zien. Me dunkt de band zoo eenvoudig mogelijk. Wij plegen nog wel eens overleg over een eventueele omslag.

Intusschen,

met vriendelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber) aan Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 11 juni 1934

aant.

Pomonaplein 22 de Haag.
11 Juni 1934

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,
Hierbij de honoraria-opgave van het juni-nummer.
Het misverstand met het pseudoniem is in het geheel niet erg. Alleen jammer van het geheim.
Hierbij voeg ik copy voor de zetterij: 3 verzen, en drie fragmenten proza. U geeft het wel dadelijk door, want het is alweer 11 juni en het juli-nummer móét op tijd verschijnen. Dus spoed is gewenscht!
Met vr.gr.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber) aan Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 4 juli 1934

aant.

ter Braak Pomonaplein 22
4 Juli 1934

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,
Hierbij zend ik U de honoraria-opgave van het juli-nummer. Het was nu prachtig op tijd!
Voor de afdeeling Nederland is de meeste copy reeds gezet. Ik sluit hierbij nog eenig proza in, waarvan we vermoedelijk de eerste helft in het aug.nummer kunnen plaatsen. Misschien wilt U het vast in zijn geheel laten zetten?
Met vr.gr.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 juli 1934

aant.

23 Juli 1934

Den WelEd.zeergel. Heer
Dr. M. ter Braak.
Pomonaplein 22.
's-Gravenhage.

Weledelzeergel. Heer,
Wij deelen U mede dat de heer Zijlstra reeds met vacantie is vertrokken.
Zijn terugkomst is 20 Augustus.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/E.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 augustus 1934

aant.

23 Augustus 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Eibergen.

Beste ter Braak,
Ik heb inderdaad gisteren je brief in handen gehad, wat betreft het speciale nummer van Forum.
Intusschen heb ik op mijn reis Roelants en Walschap ontmoet, ik was dus reeds op de hoogte en vind het een goed idee.
Een ander punt dat echter mijn aandacht heeft gevraagd is de publicatie van ‘Het leven op aarde’. Het was de bedoeling dat dit boek begin October zou verschijnen, maar het blijkt mij dat de publicatie in Forum dan nog niet is afgeloopen. Hoe moeten wij daar nu mee?
Hartelijke groet,

Zijlstra

Origineel: Literatuur Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Eibergen, 24 augustus 1934

aant.

Eibergen, 24 Aug. 1934

Beste Zijlstra

Dank voor je brief van 23 dezer, en voor je adhesie aan het plan-novellennummer. Over de details kunnen wij waarschijnlijk spoedig nader van gedachten wisselen. De Ned.copie ligt klaar; ik wacht nu nader nieuws van Vlaanderen. Blijkens je mededeeling (ik zelf hoorde nog niets van hen) hebben de Vl redacteuren er hun aandacht al bij bepaald.

De publicatie van Het Leven op Aarde heeft mij ook eenige zorg gebaard omdat ik nog steeds niet weet hoe lang het manuscript moet worden; of is het nu in zijn geheel bij Nijgh en van Ditmar? In ieder geval moesten ook wij de publicatie op de bonnefooi beginnen.

Ik zou dit willen voorslaan: zoodra het geheele manuscript in je bezit is en gezet, rekenen wij uit hoeveel er nog ‘langs den legalen weg’ in Forum verschijnen kan zonder dat er al te veel plaats aan de andere copie wordt onttrokken. Wat overblijft wordt dan als los vel(len) bij een aflevering gevoegd, zoodat de abonné's niet kunnen zeggen, dat zij hun vervolgverhaal niet compleet ontvangen. Om extra kosten te vermijden moet Slauerhoff dan natuurlijk van het honorarium voor die bijlage afzien, wat hij zeker zal doen als wij hem dat vragen: de publicatie in tijdschriftenvorm is toch al een extra voordeel voor hem geweest. Een andere mogelijkheid is, dat wij na publicatie in boekvorm doorgaan met de publicatie in Forum maar dat lijkt me minder geschikt en komt ook duurder uit dan mijn plan, omdat wij dan natuurlijk wel honorarium moeten geven.

Wat denk je hiervan?

h.gr.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 30 augustus 1934

aant.

30 Augustus 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,
Namens den heer Zijlstra, die op het oogenblik wegens ongesteldheid afwezig is, deelen wij u mede, dat uw voorstel t.o.v. de publicatie van 'Het leven op Aarde' hem zeer goed toelijkt.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
L. Meijer

M/vD.

Origineel: Literatuur Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 3 september 1934

aant.

3 Sept. 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag.

Zeer geachte Heer ter Braak,
In antwoord op uw brief van gisteren het volgende:
Men is op het oogenblik bezig met het zetten van 'Carnaval'. Binnenkort ontvangt u hiervan drukproeven. Aan uw verzoek betreffende snede en strook wordt voldaan.
Het honorarium voor 'Virginia', nl. f.55.- (22 pag.), is den heer Varangot toegezonden. Ook voor het exemplaar 'Politicus' aan den heer van Veen is gezorgd.
Met vriendelijke groet,
Hoogachtend,
p/o NIJGH & VAN DITMAR N.V.
M. van Dijk

vD.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan

Nijgh & Van Ditmar

Rotterdam, 11 september 1934

aant.

ter Braak.
11 Sept 1934

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,
Hierbij zend ik U nog eenige copie van de zetterij. De verzen van Slauerhoff en proza van Jan van Gelder zijn voor het octobernummer. De novelle van Debrot is voor het novellennummer. Ik schreef U toch al, dat dit speciaal-nummer moest worden uitgesteld tot november, daar de copie van Vlaanderen nog niet binnen was?
Voor dat nummer hebben we dus de volgende novellen
Varangot - Virginia (gezet)
Debrot - Mijn zuster de negerin
Vestdijk - Parc-aux-cerfs (wordt volgende week gestuurd).
De schrijfmachine is steeds in gebruik; vandaar dit schrijfsel; ik hoop dat U het lezen kunt.
A. ter Braak-Faber

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 22 september 1934

aant.

22 September 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag

Beste ter Braak,
In lange tijd heb ik je niet gezien. Ik heb op mijn doorreis in België zoowel Walschap als Roelants gesproken en het lijkt mij toch niet ongewenscht dat de redactie eens bij elkaar komt. Wil je daarover eens je gedachten laten gaan?
Met beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan

Menno ter Braak

Rotterdam, 2 oktober 1934

aant.

2 October 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag

Beste ter Braak,

Indien de Vlaamsche afdeeling bezwaar heeft tegen de novellenbundel in November, dan lijkt het mij geen bezwaar dit te verschuiven tot December. Ik zou bij voorkeur dat Decembernummer niet eerder uitgeven dan de gewone datum. Er blijft dan een volle maand over om behoorlijk propaganda te maken. Wij zouden bijv. wel een week kunnen vervroegen.

Het doet mij heel veel genoegen dat je over 'Celibaat' zoo enthousiast bent. Ik zie geregeld het Zondagsblad van het Vaderland en zal er dus dezer dagen kennis van kunnen nemen.

Ik hoop de volgende keer wanneer je hier komt, je te treffen om over het prospectus een enkel woordje met je te kunnen spreken.

Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber) aan Nijgh & Van Ditmar

[6 oktober 1934]

aant.

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,

Hierbij zend ik U de rondzendenveloppe; wijzigingen behoeven niet te worden aangebracht.

Voor de gevraagde gele enveloppen sluit ik twee modellen in, die voor mijn gebruik zeer geschikt zijn, de groote voor rondzending van copy, de kleine voor gewoon gebruik. Ik had ze dan natuurlijk graag blanco en dichtplakbaar. Indien ik 50 stuks van elk krijg, ben ik geheel tevreden.

Met den Heer Zijlstra is overleg gepleegd in zake het novellen-nummer. Dit wordt nog tot December uitgesteld, daar de Heer Roelants nog bezwaren had. De derde novelle voor dat nummer sluit ik hierbij in, nl. S. Vestdijk 'Parc aux Cerfs'.

Waar blijft het october-nummer?

Wilt U verder nog een augustus-nummer zenden aan de Heer Klaus Mann, p/a Querido Verlag, keizersgracht 333, Amsterdam.

Voor de zetterij sluit ik hier verder nog bij in voor het November-nummer: B. Roest-Crollius, een Vriendschap, en vier gedichten en vier kwatrijnen van den Heer Keuls, te Amsterdam, waarvan U het adres even aan van Vriesland moet vragen, daar ik copy via hem heb ontvangen zonder nader adres.

Met vr.gr.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 18 oktober 1934

aant.

18 October 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag

Beste ter Braak,

Is het nu mogelijk dat de volledige Forum-redactie Woensdag 7 November bijeenkomt? Van Vriesland zal gaarne zijn kamer beschikbaar stellen, ongeveer 4 uur 's middags.

Walschap geeft 8 November een lezing in de Bijenkorf, die zal dus in ieder geval kunnen. Het is wel wenschelijk dat de vergadering doorgaat, ook in verband met de exploitatie voor '35. Wij zijn allemaal zoo druk bezet, dat van uitstel eigenlijk steeds afstel komt.

Mag ik, alvorens ik de Vlamingen schrijf, even van jou vernemen of je kunt? Anders heeft het toch geen zin.

Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar

Den Haag, 5 november 1934

aant.

ter Braak, Pomonaplein 22, den Haag
5 November 1934

Zeer geachte Mejuffrouw van Dijk,

Hierbij zend ik U de honoraria-opgave over November, benevens onkosten-nota van het Secretariaat.

Voor december-nummer is alle copy in Uw bezit, nl. de drie novellen. Het adres van den heer Cola Debrot is weer veranderd. Het is nu: p\a *Caland, Amstelkade 181 Amsterdam*. Wilt U dit even noteeren met het oog op de proeven van 'Mijn zuster de negerin'.

Het adres van den *Heer Gans* is voorloopig *Laan van Nieuw-O.Indië 147 Den Haag*. Wilt U hem ook nog een exemplaar van dit nummer toezenden?

Hebt U reeds copy uit Vlaanderen ontvangen voor het novellen-nummer? Ik hoop, dat zij een beetje spoed zullen betrachten, zoodat dit december-nummer nu ook werkelijk het novellen-nummer kan worden.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 20 november 1934

aant.

20 November 1934

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Pomonaplein 22,
Den Haag.

Beste ter Braak,

Prettig dat de nieuwe druk van 'Carnaval' in je smaak valt. Wij zullen er geregeld mee adverteeren en ook eens in Het VaderlaND.

Wat de vraag van Boucher betreft om een bundel essais in de Folemprise uit te geven: ik heb daartegen geen bezwaar als je daar voor voelt.

Hierbij gaat een exemplaar Carnaval en Politicus gebonden. Een exemplaar ingenaaid zonden wij aan den heer Lewin.

Beste groet,
t.t.
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar

Den Haag, 22 november 1934

aant.

Pomonaplein 22 den Haag
22 Nov. 1934

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,

Hierbij nog een bijdrage Panopticum van den Heer P. Endt, waaraan de Heer J. Gans een slotwoord toevoegde. De drukproeven van beide kunnen hierheen gestuurd worden.

De bijdrage van den Heer Debrot bleef ongelukkigerwijze zeer lang liggen. Zoudt u, nu dit stuk gezet is, het honorarium vast aan den auteur willen zenden, daar hij er speciaal om vroeg, wegens nooddruftige omstandigheden? De eerste helft komt in het December-nummer.

Met de meeste hoogachting

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber) aan Nijgh & Van Ditmar

Den Haag, 21 december 1934

aant.

Secretariaat Pomonaplein 22 den Haag
21 Dec. 1934

Zeer geachte Mejuffr. Van Dijk,

Vanmiddag heb ik U per koerier nog copy laten toekomen voor het jan-nummer, nl. panopticum en een romanfragment van den Heer Du Perron. Wij zijn deze keer verschrikkelijk laat met het insturen der copy, maar het is hier zoo druk, dat alles onmogelijk eerder kon worden uitgezocht. Indien dit mogelijk is zou U misschien zorg kunnen dragen, dat deze copy maandag nog zou kunnen worden gezet, om dan maandag nog te worden verzonden naar Frankrijk. De Heer Du Perron zit nl. op het oogenblik in Bretagne en de post doet daar minstens twee dagen lang over en er is slechts een bestelling . Zijn adres is: *Hotel du Manoir, Le Roselier en Plérin*; par *St Brieux, Cotes du Nord*. U zoudt het de volgende week dan nog terug kunnen ontvangen.

Vermoedelijk volgt er morgen nog een klein stuk copy van mijn man, maar dat zijn slechts enkele bladzijden.

Verder vertrekken wij zondag voor een vacantie naar Eibergen, tot 2 januari; Het nummer moet dus deze keer schriftelijk worden opgemaakt. Wilt U dus alle gedichten, die er nog achter bleven naar Eibergen opzenden?

Met vr.gr; en prettige feestdagen

Hoogachtend,

P.S. Denkt U eraan de ‘Inhoud’ op te maken voor 1934.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 17 januari 1935

aant.

Secr. Pomonaplein 22 den Haag
17 Jan. 1935

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,
Hierbij nog een bijdrage van den Heer Roland Holst voor het Februari-nummer. Zijn adres voor de proef is tot Zondag gewoon in Bergen, daarna in Utrecht: p/a Mr M. Nijhoff Oude Gracht 341- tot 24 Jan. en vervolgens van 24 Jan. tot 26 Jan. Hilversum Regentesselaan 6; daarna weer Bergen N.H. Tevens vroeg hij om een zoo veeltallig mogelijke proef b.v. in 6 Ex. of nog een paar meer. U wilt daar wel even voor zorgen?
Verder moet de heele novelle 'Virginia' van den Heer Varangot in dit nummer geplaatst worden; maar deze is reeds lang gezet.
Morgen krijgt u nog copy van den Heer Marsman.
Wilt U mijn man nog een Januari-nummer doen toekomen en een December-nummer?
Met vr. gr.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 29 januari 1935

aant.

29 Januari 1935

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Dan zullen wij De Pantserkrant maar zoo spoedig mogelijk laten verschijnen, in de hoop dat de slag raak zal zijn. Zooals ik echter reeds heb gezegd: novellen en tooneelstukken hebben weinig kans van slagen.
Beste groet,
[Z]

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 1 februari 1935

aant.

1 Februari 1935

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Hierbij het contractje voor de uitgave van ‘De Pantserkrant’.
Wat Forum betreft, ik had je nog niet geschreven dat ik daar nog eens over heb nagedacht. Wij hebben hier het inzicht dat een methode zooals jij voorstelt, weinig geeft, maar toch zou ik graag eens een copie hebben van de circulaire zooals jij voorstelt die te verspreiden. Wij kunnen dan nog eens zien.
Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 6 februari 1935

aant.

6 Februari 1935

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Het zal wel wenschelijk zijn, dat dinsdag of woensdag de Hollandsche redactie eens bij elkaar komt in verband met hetgeen er op het oogenblik in Vlaanderen gaande is.

Ik zal er prijs op stellen deze vergadering, die eventueel op de Wijnhaven kan worden gehouden, bij te wonen. Mag ik even hooren wanneer Vestdijk en jij het beste kunnen?

Beste groet,

D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber) aan Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 20 februari 1935

aant.

Pomonaplein 22 den Haag
20 Febr. 1935

Zeer geachte Mejuffrouw van Dijk,

Inderdaad zijn we laat met het inzenden van onze copy. Maar er rijzen telkens zooveel questies, dat de gewone voortgang van zaken er sterk door vertraagd wordt.

Hierbij zend ik U een romanfragment van den Heer du Perron; verder een stuk proza van den Heer Slauerhoff, waarvan een gedeelte reeds gezet was voor 'Het verboden Rijk', maar dat toen niet in dat boek is opgenomen; vermoedelijk is het gemakkelijker, dat het even opnieuw gezet wordt, daar er toch allerlei fragmenten weer uit geschrapt zijn. De proef kunt U het beste zenden aan du Perron; deze weet er van en het verspoedigt de afwerking.

Enkele gedichten van den Heer Vestdijk worden reeds een vorige keer gezet; verder ligt er nog een gedicht 'De oude man spreekt' van R. Kuipers, dat nu ook meekan en hierbij in sluit ik nog een vers van den Heer Roest Crollius.

'Virginia' moet nog weer een maand blijven liggen. Voor het April-nummer komt dan tevens de reeds gezette novelle van Vestdijk aan de orde.

Verder is er niets aanwezig; hopenlijk kan dus alles nog op tijd in orde komen.

Met vr. groeten

Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V. aan Menno ter Braak (Den Haag)

Rotterdam, 4 maart 1935

aant.

4 Maart 1935

Den weledelzeergeleerden Heer

Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Ik ben inderdaad Donderdag in Brussel, maar moet diezelfde dag nog terug. Het zal dus moeilijk gaan om deze reis te combineeren met een vergadering van Forum.
Toch moet deze vergadering niet te lang uitgesteld worden, dunkt mij. Zie hem dus de volgende week voor elkaar te krijgen. Wij allen zijn druk bezet, dus zoo mogelijke zonder te veel tijdverlies.
Hartelijke groet,
D. Zijlsta

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Rotterdam, 8 maart 1935

aant.

8 Maart 1935

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.
Beste ter Braak,
Gisteren was ik te Brussel en het lijkt mij nu wel wenschelijk spoedig bijeen te komen in Antwerpen. Gaat Maandag 18 Maart? Vertrek uit Den Haag 14.36, aankomst te Antwerpen 16.32. Wij kunnen dan diezelfde avond nog terug om 20.13.
Van Vriesland gaat hiermee accoord. Mag ik even omgaand hooren of jij en Vestdijk ook kunnen?
Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 11 maart 1935

aant.

Pomonaplein 22 den Haag
11 Maart 1935

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,
Hierbij de Honorarium-opgave van het Maart-nummer.
Wilt U aan den Heer du Perron nog een nummer doen toekomen? Vanaf 15 Maart is zijn adres: 88 Boulevard Murat.
Tevens sluit ik het volgend romanfragment van Vestdijk in. De rest van de copy volgt zoo spoedig mogelijk.
Met hart. gr.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 20 maart 1935

aant.

20 Maart 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Inderdaad is de fotomontage uitstekend geslaagd. Echter brengt deze ook weer een nadeel voor ons, immers dubbele cliché-kosten, daar ook de achterkant van de omslag nu in het ontwerp valt. Ook hadden de kosten van de kruiser uitgespaard kunnen worden, daar wij in ons foto-archief voldoende afbeeldingen hebben.
Ik stel voor, dat Nijgh & van Ditmar in de omslag bijdraagt voor f 20,-.
Wij zullen, zoodra het boekje klaar is, nog wel eens over de vorm van exploitatie spreken. Zooals je weet ben ik t.o.v. de verkoop van tooneelstukken buitengewoon pessimistisch.
Tot Maandag dus!
Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 29 maart 1935

aant.

29 Maart 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Zooals je wellicht bekend zal zijn, werd Vestdijk door Marsman en Du Perron gevraagd een novelle af te staan voor een bundel van verschillende auteurs, die bij Querido zal verschijnen. Zooeven ontving Helman (die bij mij logeert) een brief van Marsman voor hetzelfde doel, die daaraan natuurlijk geen gevolg zal geven.

Waarom ik je thans schrijf? Omdat dit plan als twee druppels water gelijkt op het onze, waarvan in het najaar sprake was. Is hier misschien over gesproken met Du Perron en Marsman? Zoo ja, dan zou het voortaan aanbeveling verdienen dergelijke plannen niet aan anderen mede te deelen, want het kan toch niet in de bedoeling liggen, dat een initiatief van de Forumredactie te goede komt aan een anderen uitgever.

Met hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 3 april 1935

aant.

3 April 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ik mag je brief van Dinsdag niet heelemaal onbeantwoord laten, omdat het allerminst mijn bedoeling was je iets te verwijten. Ik weet natuurlijk heel goed dat de Vlamingen de oorzaak zijn geweest van de vertraging in het verschijnen van de novellenbundel.

Mijn bedoeling was slechts je te waarschuwen om, wanneer er een plan is - hetgeen in de toekomst ook kan voorkomen - er verder met niemand over te spreken. Het is mij nu wel duidelijk, dat èn Marsman èn du Perron trachten voor Querido zieltjes te winnen en dus ben ik op mijn hoede.

Ik zal niet nalaten aan Helman je groeten over te brengen en daar hij nog eenige tijd in Holland blijft, is de gelegenheid zeker niet uitgesloten, dat jullie elkaar nog eens ontmoet.

Met hartelijke groet,

D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 5 april 1935

aant.

Pomonaplein 22 den Haag
5 April 1935

Zeer geachte Mejuffrouw van Dijk,
Hierbij de Honorarium-opgave van het April-nummer.
Tevens zend ik vast twee gedichten voor het Mei-nummer. De rest van de copy krijgt U zoo spoedig mogelijk.
Verder niets aanwezig.
Met vr. groeten,
Hoogachtend

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 10 april 1935

aant.

Pomonaplein 22 den Haag
10 April 1935

Zeer geachte Mejuffrouw van Dijk,
Hierbij zend ik U het vervolg op de roman van den Heer Vestdijk met het verzoek dit zoo snel mogelijk te doen zetten; de Heer Zijlstra stelt er, meen ik, prijs op, dat het boek zoo snel mogelijk afgedrukt wordt met het oog op de boekuitgave.
Zoudt U verder nog wat briefpapier willen laten zenden? Ik bedoel het papier dat het laatst aangemaakt is, zonder vermelding van Redaktie-adres. Van het oude papier heb ik nog wel genoeg, maar dat gebruik ik liever alleen voor binnenlandsch gebruik. Ook graag enveloppen.
Met vr. groeten
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.

aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 11 april 1935

aant.

11 April 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
De omslag van De Pantserkrant is reeds gedrukt, dus er kan niets meer aan veranderd worden. Het boekje verschijnt nu de volgende week.
Zooeven ontving ik een brief van Maurice Roelants, dat de Vlaamsche redactie zou kunnen vergaderen op 23, 24 of 25 April. Op het oogenblik zou ik nog zoowel op 24 als op 25 kunnen. Mag ik even weten aan welke datum jij en Vestdijk de voorkeur geven?
Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 6 mei 1935

aant.

6 Mei 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Ik dank je bijzonder voor je vriendelijke attentie op 3 Mei en als iemand het met je eens is, dan ben ik het.
Het spijt mij dat ik 11 Mei niet naar Antwerpen kan komen en ook 18 Mei niet. Vinden jullie echter dat het te lang duurt, laat ik dan geen spelbreker zijn, indien jullie de reis niet verder wilt uitstellen.
Met hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 14 mei 1935

aant.

14 Mei 1935

Mej. van Dijk,
Hierbij nieuwe stukken voor de zetterij, allen vermoedelijk voor het Juni-nummer. nl. 3 stuks proza (Batten, Gerdes-Helman) en één gedicht van Hendrik de Vries. Het adres van Helman is mij niet bekend, maar dat weet U waarschijnlijk wel.
Enkele kleinigheden stuur ik nog.
Met hart. gr.
Hoogachtend
A. ter Braak-Faber

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 20 mei 1935

aant.

20 Mei 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,
Wij hebben de eer u mede te deelen, dat over het boekjaar 1934 werden verkocht van

Het carnaval der Burgers	
236 ex. à f 0.30	f 70.80
Démasqué der Schoonheid	
29 ex. à f 0.22½	f 8.77

Dr. Dumay verliest...

104 ex. à f 0.60		f 62.40

Hampton Court

9 ex. à f 0.78	f 7.02	
restant voorschot	f 407.20	
blijft voorschot	f 400.18	

Politicus zonder Partij

397 ex. à f 0.45	f 178.65	
voorschot	f 280.-	
blijft voorschot	f 101.35	
		---
uit te keeren		f 141.97
		---

welk bedrag wij op uw postrekening no. 131747 doen overschrijven.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/vD.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 6 juli 1935

aant.

6 Juli 1935

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Gisteren was ik in Brussel en sprak verschillende heeren, die mij met belangstelling vroegen of Forum inderdaad 1 Jan. 1936 niet meer zou verschijnen, in verband met een kwestie tusschen de Hollandsche en de Vlaamsche redactie.

Het is niet goed voor het blad indien deze geruchten nog lange tijd aanhouden en het wachten is op jou. Hoor ik dezer dagen nog iets?

Hartelijke groet,

D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 7 juli 1935

aant.

aant.

aant.

aant.

Den Haag, 7 Juli 1935
Pomonaplein 22

Beste Zijlstra,

Toen ik gisteren je brief ontving, was ik juist bezig met het opstellen van eenige punten betreffende de toekomst van Forum en dit dan in de eerste plaats in verband met de overwegingen, die mij er toe gebracht hebben na langdurig overleg aan het eind van het jaar de functie van redacteur neer te leggen. Het lijkt me best, dat ik me daartoe eerst tot jou richt, gezien het feit, dat wij beiden wat Nederland betreft de oprichters zijn en het tijdschrift van het begin tot nu hebben zien worden. Waar jij als uitgever steeds geen moeite hebt gespaard om voor Forum te doen wat er gedaan kon worden, daar heb je, dunkt mij, ook recht op het eerst kennis te nemen van mijn definitief besluit. Ik ga bovendien een beroep op je doen, en daarvoor is het noodig, dat je de motieven, die mij tot aftreden brengen, zoo volledig mogelijk onder oogen krijgt. Het is, zooals je zelf schrijft, ook absoluut noodzakelijk, dat er nu binnenkort beslist wordt, wat het volgend jaar zal brengen.

Er zijn twee punten, die bij de beoordeeling van mijn besluit uit elkaar moeten worden gehouden. Punt 1 is, dat ik mij, lang voor op de laatste vergadering de quaestie Virginia zoo acuut werd, als redacteur (niet als schrijver dus!) ‘vermoeid’ voelde. Mijn betrekking aan de krant vergt veel van mijn initiatief, dat op verschillende punten lijkt op het initiatief dat ik voor Forum noodig heb; ik bedoel dus het lezen en schiften van copie, het bijhouden van de actueele dingen (panopticum, absoluut noodzakelijk voor een tijdschrift, dat gelezen wil worden!), het opmaken etc. Ik heb al sinds een jaar het gevoel, dat de leiding van èn een tijdschrift èn een kunstrubriek mij te veel wordt; ik loop met ideeën omtrent een roman, ik moet nog een boek afmaken in dialogen, maar ik kom er niet toe, omdat die twee verantwoordelijkheden mij drukken. En waar zich nu helaas het feit voordoet, dat ik van de twee de eene moet kiezen, die mij mondkost verschaft, daar moet ik Forum laten schieten, juist

omdat ik onder geen beding zou willen, dat Forum, waar ik uiteraard veel meer waarde aan hecht dan aan de kunstrubriek, onder deze omstandigheden zou lijden. Dat ik met deze 'vermoeidheid' niet eerder voor den dag ben gekomen (ik stelde er Vic en Vestdijk wel van in kennis, maar zonder nog een beslissing te nemen), zul je zelf gemakkelijk kunnen verklaren uit het feit, dat ik aan Forum zeer gehecht ben en het ten zeerste zou betreuren, als het algemeene belang van een tijdschrift als dit door mijn persoonlijke gevoelens zou worden geschaad.

Geheel afgescheiden hiervan is de quaestie Virginia ter sprake gekomen en in de laatste vergadering voor mij zelfs een onoverkomelijk punt geworden. Ik behoef de geheele situatie niet voor je te reconstrueeren, aangezien je er zelf bij was. Je weet dus, dat op die vergadering bleek, dat Vic, voor zichzelf sprekend, wel geneigd is over deze quaestie heen te stappen; als hij op Virginia is blijven 'staan', dan is dat alleen om zijn solidariteit met mij te bewijzen; iets wat ik zeer geapprecieerd heb, maar wat m.i. niet ad absurdum mag worden doorgevoerd, temeer, waar ik na een gesprek met Vestdijk na zijn terugkeer gemerkt heb, dat ook hij die quaestie niet op de spits wil drijven. Het komt er dus op neer, dat ik, om redenen van particulieren aard (levensbeschouwing, hoe je het noemen wilt) onverzoenlijk ben, maar allerminst geneigd, om daardoor Forum te laten springen. Ik stelde daarom op de vergadering mijn aftreden voor, hetgeen door jou werd beantwoord met de verklaring, dat je dan de uitgave zou staken. Ook dit gebaar heb ik gewaardeerd als een bewijs van instemming met de wijze, waarop ik naast de anderen Forum heb geleid; maar het was voor mij toch reden genoeg om de zaak in beraad te houden.

Het zou mij n.l. bijzonder erg spijten, wanneer door twee persoonlijke overwegingen mijnerzijds het tijdschrift zou komen te verdwijnen; en deze brief is dan ook voor alles bedoeld, om je te verzoeken de zaak nog eens van alle kanten te bekijken, eer je aan mijn aftreden de staking van de uitgave verbindt. Het komt er immers practisch op neer, dat Forum dan ook *verdwijnt*, aangezien niemand van ons lust zou voelen Forum over te brengen naar een anderen uitgever, gesteld al dat daartegen bij jou geen bezwaren zouden bestaan; er zouden op den duur andere pogingen in het werk worden gesteld, om een publicatiemogelijkheid op dit peil te herkrijgen, maar stellig niet (tenminste niet voorzoover ik daarover te zeggen heb) onder dezen naam. Ik zal trouwens in de eerste jaren alles doen om het redacteurschap waar ook te vermijden, want ik wil me geheel concentreeren op mijn 'creatief' werk, in den tijd, die de krant mij overlaat. Uit dit laatste kun je al afleiden, dat Forum mij als medewerker veel meer zal kunnen doen dan nu, zoodra ik niet meer de verantwoordelijkheid voor de leiding heb. Ik heb al gezegd, dat ik, mocht Forum worden voortgezet, voor een bijdrage in het Jan.-nummer 1936 zal zorgen, om iedere schijn van een oneenigheid weg te nemen.

Daarbij komt, dat ik mijn aftreden zeker *niet* den ondergang van het tijdschrift acht, wanneer er voor gezorgd wordt, dat ik wordt vervangen door een naam van beteekenis in de litteratuur. In de eerste plaats is gebleken, dat de samenwerking met de Vlamingen zeer wel mogelijk is afgezien van incidenteele punten, waarop zij niet behoeft te vallen; in de tweede plaats is momenteel Vestdijk 'coming man', hij is nu al en na 'Else Böhler' nog meer de algemeen erkende romancier, novellist en essayist van onze generatie (zie de critieken op 'De Dood Betrapt'); hij zal dus in 1936 absoluut de moreele leider van Forum kunnen zijn, en, waar hij meer tijd heeft dan ik, ook zeer veel voor de practische leiding kunnen doen; hij is bovendien soepeler, 'objectiever' dan ik, en je zult aan hem een uitstekenden redacteur hebben, daarvan ben ik overtuigd. Dan weet ik (uit vertrouwelijke inlichtingen, dus dit ook nog geheel

onder ons), dat Marsman bereid zal zijn in de redactie te treden in plaats van mij. Het is mij bekend, dat hij geen speciale sympathie van je is, maar ik ken hem heel goed, en kan je verzekeren, dat zijn loyauteit boven iederen twijfel verheven is. Met het volste vertrouwen zou ik plaats maken voor Marsman, omdat ik dan de garantie heb, dat er iemand in de redactie treedt, die persoonlijkheid genoeg bezit om naast V. en V. van Forum iets te maken. Twee jaar geleden zou ik daar anders over hebben gedacht; maar ik sprak niet lang geleden over allerlei onderwerpen met Marsman, en ik weet, dat zijn principes nu zeer goed vereenigbaar zijn met die van een Forumredactie.

Ik behoef je niet te verzekeren, dat Marsman in geen enkelen vorm een uitnoodiging of wat ook van iemand onzer heeft ontvangen; het heeft immers geen zin iemand uit te noodigen, eer de toekomst van Forum is uitgestippeld tusschen jou en de tegenwoordige redactie; bovendien moet m.i. de keuze van een nieuwen redacteur geschieden in overleg met jou. Zijn beschikbaarheid is mij alleen gebleken uit volkomen vrijblijvende besprekingen.

Ik kan uiteraard niet beoordelen, in hoeverre je bereid bent onkosten te blijven maken voor een tijdschrift, dat onder de huidige omstandigheden nog altijd niet rendabel is; maar ik neem toch aan, dat je, evenals ik, met displeizier dit blad zult zien sneuvelen. Welnu, het eenige wat ik je op dit oogenblik dringend vraag, is dit: maak het voorzetten van Forum niet afhankelijk van mijn redacteurschap. Ik verzeker je nogmaals zeer positief, dat ik voor 100% een toegewijd medewerker zal blijven, dat ik, als ik me niet zeer in mezelf vergis, zelfs een veel actiever medewerker zal worden dan ik nu ben. Een redactie, bestaande uit Marsman, Vestdijk en Van Vriesland, zal voor mij een absolute waarborg zijn voor een Forum, dat ik met dezelfde genegenheid kan beschouwen als het Forum van de vorige jaren.

Verdwijnt Forum, dan wordt de situatie voor de schrijvers van onze generatie zeer hachelijk. Er is nog maar één practische mogelijkheid: Groot Nederland, en ik voel er al buitengewoon weinig voor om bij Holkema & Warendorf onderdak te gaan zoeken voor mijn publicaties in tijdschriftvorm. Er zou een of ander belabberd compromis met Coenen moeten worden gesloten om nog iets te bereiken; en dan nog, wat een degradatie, om van een Forum op een blad vol wijven terecht te komen! Ik hoop, dat dit kan worden voorkomen. Ik hoorde overigens van Greshoff (dit ook strikt vertrouwelijk en slechts ter oriënteering), dat Gr.N. dit jaar weer winst, zij het dan ook een kleine winst, heeft gemaakt. Op den duur moet dat toch ook met Forum mogelijk zijn; een tijdschrift heeft hier blijkbaar een ‘leeftijd’ noodig, om er in te komen.

Maar de economische overwegingen zijn tenslotte jouw zaak; je zult in dit opzicht weten, wat je wilt. De bedoeling van dezen brief is alleen, mijn eigen persoon als redacteur te scheiden van het belang van Forum, dat ik voor mijn eigen gevoel tot het uiterste moet verdedigen.

Ik zal, na ontvangst van je antwoord, een doorslag van dit epistel bij Vestdijk en Vic laten circuleeren, maar wacht op dat antwoord.

hart. gr.

tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan

Menno ter Braak

Rotterdam, 10 juli 1935

aant.

aant.

10 Juli 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Je brief van 7 Juli heb ik nog niet heelemaal kunnen verwerken en dit zal je niet onbegrijpelijk voorkomen. Ik behoef niet nader aan te duiden, dat het vertrek van jou als redacteur van Forum een groote teleurstelling beteekent. Wij hebben nu zooveel jaren samengewerkt, beiden hebben wij het tijdschrift opgericht en ik zou durven zeggen, dat wij daar ook beiden ons hart aan hebben verpaND. Ik kan echter niet anders dan je motieven billijken en het feit, dat je geregeld aan het blad zult blijven meewerken, verzacht natuurlijk het onprettige gevoel dat ik heb wegens je aftreden als redacteur.

Wat den opvolger betreft, dien je mij voorstelt, nl. Marsman, het is inderdaad waar dat hij geen bijzondere sympathie van mij is, maar wij moeten dat natuurlijk ook niet te zwaar nemen. Persoonlijk heb ik met Marsman nimmer een geschil gehad, maar er zijn enkele artikelen die ik van hem heb gelezen de laatste jaren, die van een dergelijke ruwheid zijn, dat ik die geest niet gaarne zou zien vertegenwoordigd in Forum. Het lijk mij echter beter om dit punt voorloopig nog even te laten rusten en in een samenkomst te bespreken.

Hoewel ik op het oogenblik nog niet absoluut kan zeggen, dat ik terugkom op mijn mededeeling in de vergadering jl. het blad te staken indien jij aftreedt als redacteur, wil ik toch meteen zeggen, dat het opheffen van het tijdschrift mij heel zwaar zou vallen en dat niet alleen vanwege het tijdschrift zelf, maar ook t.o.v. hen, die vanaf het begin hun volle sympathie en medewerking mij op de meest ondubbelzinnige wijze hebben getoond.

Ik zou je dus willen vragen om nu een afschrift van je brief aan mij te zenden aan Vic en Vestdijk, die ik dan over een paar dagen zal opbellen om te vragen een en ander nog eens met mij te willen bespreken. Ik hoop dat jij daarbij dan ook tegenwoordig zult zijn.

Ik ben de geheele maand Augustus afwezig, als je kunt dus nog vóór 1 Augustus en anders direct begin September.

Ik wil niet nalaten je te zeggen, dat je brief van 7 Juli, niettegenstaande de teleurstelling die daarin vervat is, in veel opzichten voor mij aanleiding is om de banden die er tusschen ons bestaan niet alleen te handhaven, maar voor wat mij betreft indien dat mogelijk is nog te versterken.

Met hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 11 juli 1935

aant.

aant.

den Haag, 11 Juli 1935
Pomonaplein 22

Beste Zijlstra

Het spijt me, dat ik je, na ontvangst van je sympathieke brief, die ik zeer op prijs stel, op nieuwe mogelijkheden moet voorbereiden, die de heele Forum-quaestie nog extra compliceeren. Wat ik je daarover schrijf, moet voorloopig *strikt onder ons* blijven; als de spraakmakende gemeente er kennis van neemt, wordt de vertroebeling nog grooter. Het is echter voor de beoordeeling van den stand van zaken volstrekt noodig, dat ik je erover schrijf. Je wilt dit dus vooral wel als vertrouwelijk beschouwen?

Er is n.l. een scherp conflict ontstaan tusschen Du Perron eenerzijds en Vestdijk anderzijds, over de houding van Vestdijk inzake het geval Marsman en de Maatschappij, die door Du Perron wordt veroordeeld; in dezen staat Greshoff, voorzoover mij bekend, geheel aan zijn kant. Zij zijn van meening, dat Vestdijk had moeten bedanken voor het lidmaatschap der Mij. en het gevolg is, dat zij niets meer willen te maken hebben met een tijdschrift, waarvan Vestdijk de redactie heeft. Voorts is Du Perron zoo verontwaardigd over de quaestie Virginia, dat hij, ook nu ik erom aftreed als redacteur aan het eind van den jaargang, op medewerking geen prijs meer stelt, als het stuk niet wordt geplaatst. Over deze quaestie heeft zich, nadat ik mijn brief aan jou verzonden had, een heele correspondentie tusschen Du Perron en mij ontwikkeld, die tot vrij scherpe uiteenzettingen tusschen ons aanleiding heeft gegeven en nog niet beëindigd is; maar zooveel is mijn gebleken, dat Forum in 1936 onder de voorwaarden door mij gedacht noch op de medewerking van Du Perron noch op die Greshoff zou kunnen rekenen.

Mijn standpunt is niet dat van Du. P. en Gr., in dit speciale geval; maar ik acht (en ik vermoed dat je dat met mij eens zult zijn) een Forum zonder hun (al is het maar moreele) steun onmogelijk, vooral waar wij nu Slauerhoff ook al verloren hebben. Ik durf je daarom niet meer adviseeren, wat ik je in mijn vorigen brief adviseerde, nu ik van dit alles kennis heb genomen; mijn plezier in medewerking zou verdwenen zijn, wanneer ik medewerken moest zonder de personen in quaestie.

Ik weet nog niet, wat Vestdijk en van Vriesland over deze zaak denken. Zoo spoedig mogelijk zend ik hun doorslagen van mijn vorige en deze brief aan jou; en dan lijkt het me absoluut noodzakelijk, dat wij voor 1 Aug., het begin van jouw vacantie, met ons vieren vergaderen, om uit te maken wat den Vlamingen moet worden meegedeeld.

Volgens mij zal nu geen andere oplossing mogelijk zijn dan deze, wanneer Vestdijk en Van Vriesland tenminste niet van plan zijn, om ook zonder Du Perron, Greshoff en mij als medewerkers door te gaan: Den Vlamingen moet worden geschreven, dat

de plaatsing van Virginia noodzakelijk is. Zij zullen daaruit hun consequentie trekken en aftreden. Dan zullen wij, vrees ik, wel niet anders kunnen doen dan Forum laten springen; maar wij kunnen natuurlijk alle mogelijkheden zorgvuldig overwegen.

Dit is maar een voorloopige meening van mij, die ik vast opwerp. Maar de vergadering voor 1 Aug. is dringend noodzakelijk. Nu ga ik zelf met vacantie tot 21 Juli en Vic is, meen ik, afwezig tot 1 Aug. Wij zouden dan, dunkt mij, of op 31 Juli of op 1 Aug. moeten zien bijeen te komen.

Ik verzend dus heden nog de beide doorslagen, benevens jouw antwoord aan mij aan V. en v.V. ter kennisneming.

h.gr. en dank voor je sympathieke overweging van mijn
aanvankelijke ideeën,
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 16 juli 1935

aant.

16 Juli 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Korenhoflaan 2,
Zutfen.

Beste ter Braak,

Aangezien ik 1 Augustus reeds zeer vroeg in de morgen vertrek en allerlei voorbereidselen heb te doen, begrijp je wel, dat een vergadering op 31 Juli mij zeer ongelegen komt. Ik zou in ieder geval niet later kunnen vergaderen dan op 30 Juli, maar liever nog op 29.

Ik heb gisteren aan Vestdijk voorgesteld om eventueel te wachten tot begin September, maar zooeven ontvang ik een briefje van Vic, dat hij vindt dat deze aangelegenheid nog vóór Augustus moet worden besproken.

Vic schreef mij of ik niet naar Epe zou kunnen komen en ook jij bent dicht in die buurt. Ik zou dan eventueel Vestdijk kunnen meenemen en hoor dus nog graag even omgaand van je of het bijvoorbeeld Dinsdag 23 Juli zou kunnen.

Met hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 22 juli 1935

aant.

22 Juli 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Ik ben deze week zo druk bezet, dat ik mijn aanvankelijk voornemen Donderdag naar Epe te gaan, moet laten varen. Ik heb nu met Vic afgesproken te vergaderen op Maandag 29 Juli, ongeveer 4 uur bij mij op kantoor. Ik hoop, dat deze dag je gelegen komt.
Hartelijke groet,
D. Zijlstra

P.S. In het najaar zal bij ons verschijnen van Albert Helman: De dolle Dictator. Het ondoorgrondelijke leven van Juan Manuel de Rosas. Ik zou graag als het kon een fragment gepubliceerd zien in Forum van September. Tot dat doel stuur ik hierbij een paar hoofdstukken, in de hoop dat deze voor publicatie in aanmerking kunnen komen.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Rotterdam, 23 juli 1935

aant.

23 Juli 1935

Zeer geachte Mejuffr. van Dijk,
Hierbij nog een bijdrage van Vestdijk. Dezer dagen ontvangt U ook nog een bijdrage van den heer J. Romein, die voor 1/3 gedeelte nog voor het Aug. nummer bestemd is. Ik verwacht deze ieder ogenblik van den Heer van Vriesland terug. Erg op tijd zijn we deze keer echter niet, ook door de vacantie, waarvan we net zijn teruggekeerd. Het opmaken zal dus wel niet voor de volgende week kunnen gebeuren; misschien Maandag? Mijn man is dan toch in Rotterdam. Enfin, dat horen we nog wel.
Met vr. gr.
A. ter Braak
P.S. Wilt U ons nog twee Juli-nummers doen toekomen? Verder graag nog wat blauwe enveloppen.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 7 augustus 1935

aant.

Pomonaplein 22 den Haag
7 Augustus 1935

Zeer geachte Heer Meijer,
Hierbij de Honorarium-opgave voor het Augustus-nummer.
Het adres van den Heer *Hoornik* is: *Stadionstraat 25 II Amsterdam*.
Mijn man gaat 16 Augustus met vacantie. Voor dien tijd komt hij nog het September-nummer met U regelen, als het kan zelfs opmaken. Het meeste is gezet. De novelle 'Virginia' van den Heer Varangot moet in het volgende nummer worden opgenomen. Verder de vervolgen op Böhler en het essay van den Heer Romein. (slot) Alleen eenige gedichten zal ik U dezer dagen nog sturen. Verder voorloopig niets aanwezig.
Met vr. gr.
Hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 2 september 1935

aant.

2 Sept. 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Doordat ik toevalligerwijze eenige dagen eerder terugkwam dan aanvankelijk in mijn voornemen lag, kwam ik op het spoor van het feit, dat in de September-aflevering van Forum zou worden opgenomen Virginia.
Ik begrijp niet hoe dit misverstand kan zijn ontstaan, immers de afspraak was, dat ik voor 15 September met de Vlaamsche redactie zou spreken en daarna een beslissing zou worden genomen. Ik heb op grond van deze afspraak dan ook de publicatie van

Virginia' opgeschort, hetgeen je wel kunt begrijpen, immers de opname in het nummer zonder eenig overleg met de Vlaamsche redactie zou een slag in het aangezicht van de Vlaansche heeren zijn en ik geloof dat dit niet bepaald in je bedoeling heeft gelegen.

Over deze aangelegenheid en de geheele kwestie van Forum, hoop ik zeer binnenkort met de geheele redactie, d.w.z. de Nederlandsche, een bespreking te hebben. Ik zal je dezer dagen vragen wanneer er een samenkomst kan plaatsvinden.

Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 8 september 1935

aant.

aant.

Den Haag, 8 Sept. 1935

B.Z.

Bij mijn terugkomst gisteren uit Italië vond ik het (verminkte) Forumnummer en kreeg even later je brief van 2 dezer opgezonden. Het spijt mij, dat ik onmiddellijk na de vacantie weer op dat vervloekte Virginia terug moet komen, maar wat er nu mee gebeurd is kan ik niet op me laten zitten. Op de laatste vergadering van de Ned. redactie, waarbij jij tegenwoordig was, is besloten, dat Virginia in ieder geval zou worden opgenomen; voorts, dat verdere onderhandelingen met de Vlamingen over de toekomst van Forum door jou zouden worden ingeleid, maar dan (en waarvoor zou anders trouwens al dat gepraat hebben gediend) met de nadrukkelijke wetenschap, ook aan Vlaamsche kant, dat Virginia zou worden opgenomen. Onderhandelingen, die dit feit omzeilen, zijn volstrekt zinneloos geworden; en om nu eindelijk eens een eind te maken aan het ook voor den auteur buitengewoon onaangename gezeur over het stuk in quaestie, heb ik het in het Sept. nummer gezet. Ik schreef zelfs aan Varangot, dat, als er geen wonder gebeurde, zijn novelle in Sept. zou verschijnen. Dat wonder is echter gebeurd; een redactiesecretaris schijnt voor Forum overbodig te zijn geworden, aangezien de uitgever naar willekeur verwijdert, wat hem voorkomt niet op zijn plaats te zijn. Mijn eerste reactie was dan ook: onmiddellijk bedanken als redacteur, aanblijven heeft nu niet den minsten zin meer.

Je weet, dat ik mij steeds op het standpunt heb gesteld, dat de rigoureuze scheiding tusschen redactie en uitgever voor het welzijn van een tijdschrift verkeerd is; dat, integendeel, samenwerking op zooveel mogelijk (dus niet alleen commercieele) punten het tijdschrift ten goede komt. Des te meer grieft het me, dat je, zonder zelfs een van mijn in het land aanwezige mederedacteuren in deze zaak te kennen, volkomen eigendunkelijk ingrijpt in een redactioneele aangelegenheid; ongetwijfeld met de beste bedoelingen, maar op een manier, die voor mij als redactiesecretaris niet minder dan blamerend is. Als je meent, dat dit de manier is, waarop voortaan

Forum moet worden geleid, laten wij dan open kaart spelen; ik hoor dan in zulk een onderneming niet meer thuis en wensch dat ook zoo spoedig mogelijk door mijn aftreden te bewijzen. Ik ben niet onmondig, en ik heb m.i. meermalen bewezen, dat ik de voor het bestaan van elk tijdschrift ook noodzakelijke diplomatie niet blind ben; maar àls ik redactiesecretaris ben, wil ik het ook zijn in het vertrouwen, dat ik de besluiten van de redactie kan uitvoeren, zooals ik dat zelf wil doen.

Begrijp mij goed: deze brief ontleent zijn gegriefden toon niet aan ontstemming tegenover deze handeling alleen. Een feit is niet zonder den achtergrond, waaraan het zijn beteekenis ontleent. De zaak is eenvoudig, dat ik het gemarchandeer met de heeren katholieken op grond van argumenten, die zij niet anders dan door welsprekende handgebaren aan ons noordnederlandsche verstand kunnen brengen, verafschuw, dat ik blij was eindelijk de loyale oplossing te kunnen geven, die de eenig juiste was,... en dat juist op dit moment buiten mijn voorkennis, zelfs zonder mijn terugkomst af te wachten, in den inhoud van Forum een ingrijpende verandering wordt aangebracht, die voor de zooveelste maal een moreel succes voor die sjacheraarsmethoden beteekent. Het resultaat van onze laatste bijeenkomst was juist, dat wij nu tegenover de Vlamingen met een besluit konden verschijnen; wat zij daartegenover wilden doen, was hun zaak, maar kon althans geen verandering meer brengen in de Virginia-aangelegenheid. Die ‘slag in het aangezicht van de Vlaamsche heeren’, waarover je schrijft, hadden zij dus sowieso volgens het besluit van de Ned. redactie te incasseren; reden temeer, waarom je grievend optreden tegen mij mij des te onbegrijpelijker voorkomt.

Ik wil echter, op grond van de prettige relaties, die er steeds tusschen ons bestaan hebben, aannemen, dat je geen opzettelijke belediging of zelfs maar kleinering van mijn werkzaamheid als redactiesecretaris hebt bedoeld. Na een nacht slapen kom ik dus van mijn plan om direct en definitief te bedanken terug; als Virginia in October geplaatst wordt, is de zaak voor mij ‘erledigt’. Maar één ding wil ik, ter voorkoming van misverstanden nog even duidelijk stipuleren: onder geen voorwaarde begin ik weer met de Vlamingen te onderhandelen over Virginia. Mochten V. en v.V. daar onverhoopt voor voelen, dan ga ik in October heen als redacteur, dat staat voor mij onherroepelijk vast. Ik heb een plan om Forum op andere wijze voort te zetten, als de Vlamingen (wat ik verwacht) zich terugtrekken; maar het heeft alleen zin, dat ter tafel te brengen, als de zaak Virginia met de voor ons verantwoorde zuiverheid is opgelost.

m.b.gr.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 september 1935

aant.

23 Sept. 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak

Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ik heb nu in Brussel een onderhoud gehad met Roelants en Walschap over Forum en de Virginia-kwestie. Een definitief besluit kon nog niet worden genomen omdat Herreman eerst over acht dagen uit het buitenland terugkomt. Dan valt echter de beslissing.

Wat echter Walschap en Roelants betreft, die denken er niet aan indien Virginia geplaatst zou worden, langer redacteur te blijven.

Ik stel dus voor dat deze aangelegenheid nog enige tijd wacht. Binnen veertien dagen is thans alles definitief geregeld.

Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 25 september 1935

aant.

den Haag, 25 Sept. 35
Pomonaplein 22

B.Z.

Dank voor je brief van 23 dezer. Aangezien het mij onder de gegeven omstandigheden natuurlijk beter lijkt den schijn van het conflict te forceeren te vermijden, laat ik Virginia tot November liggen, hoe onaangenaam ik het ook vind voor den auteur en voor mijzelf. Maar op één ding reken ik nu ook: dat de Vlamingen werkelijk binnen veertien dagen hun officieele beslissing aan ons laten weten. Wat je over de uitlatingen van Walschap en Roelants schrijft, lijkt me weinig bemoedigend voor een gunstige oplossing. Ik zou echter graag zoo spoedig mogelijk zekerheid hebben, want de tijd schiet aardig op; het schijnt in Vlaanderen ongelooflijk lang te duren, eer men aan zijn besluit toe is. Schrijf je me in ieder geval dadelijk, als je iets naders ter oore komt?

m.h.g.
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak (geschreven door Ant ter Braak-Faber)
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 27 september 1935

aant.

den Haag, 27 Sept. 35
Pomonaplein 22

Zeer geachte mej. van Dijk

Hedenavond ontving ik de proeven en Uw begeleidend schrijven. Als de volgorde van Vlaanderen op tijd binnen is, zal ik Maandag wel gelegenheid hebben om op te maken.

Vooraf echter nog dit. Volgens een nadere opdracht van den heer Zijlstra mogen de eerstvolgende nummers van 'Forum' een omvang van 96 pag. niet overschrijden, schrijft U. Ik zie dan echter geen kans om 'Else Böhler' in Oct. en Nov. te verwerken, want het lijkt mij ondoenlijk om meer dan 30 pag. te besteden aan een vervolg in één aflevering. Er lijken mij daarvoor maar twee oplossingen: òf aan de Oct. aflevering wordt een vel extra toegevoegd, dat dan niet gehonoreerd wordt om extra kosten te vermijden, òf de resteerende 73 pagina's worden over de drie afleveringen van dezen jaargang verdeeld; in dat geval verschijnt de laatste portie in December.

Wilt U dit nog even met den heer Zijlstra bespreken? Misschien kunt U mij Zaterdag nog even bericht zenden, dan kan ik de stof vast doorlezen om tot een zoo gunstig mogelijke verdeeling te komen.

m.v.gr. en hoogachting,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

1 oktober 1935

Mijne Heren,

Het antwoord van de Vlaamse redactie luidt, dat indien de Nederlandse redactie op haar standpunt blijft staan de bijdrage 'Virginia' op te nemen, zij haar medewerking aan het tijdschrift niet langer kan verlenen, zodat in dat geval Forum het volgend jaar zou moeten verschijnen zonder Vlaamse afdeling. Na rijpelijke overweging heeft dit besluit van de Vlaamse redactie, gevoegd bij de verwikkelingen van de laatste maanden, waarvoor wij geen goede oplossing weten te vinden, ons genoopt de uitgave van Forum na beëindiging van deze jaargang niet voort te zetten.

Wij betreuren deze gang van zaken zeer. Om een verschil van mening tussen de Nederlandse en de Vlaamse redactie, voor zover wij weten voor de eerste maal, wordt Forum opgeofferd. Hiermede houdt de verschijning van een maandschrift op, dat vier jaar met grote moeite en kosten in stand werd gehouden, een blad waar de jongeren een toevlucht vonden en de vrije meeningsuiting werd hooggehouden. Het stemt bitter te bedenken, dat met een weinig meer soepelheid dit alles voorkomen had kunnen worden. Wij herinneren aan de toezegging van Victor E. van Vriesland 'Virginia' te plaatsen in de Vrije Bladen en onze bereidverklaring honorarium en zetkosten voor onze rekening te nemen.

Wij geven onmiddellijk toe dat het standpunt van de Vlaamse redactie in wezen als onjuist moet worden beschouwd, maar een uitzondering bevestigt de regel en de door den uitgever voorgestelde eerst dan definitief bijdragen aan te nemen nadat

deze bij de twee redacties hadden gecirculeerd, zou in de toekomst dergelijke conflicten hebben uitgesloten.

De onoverkomelijke bezwaren die de Vlaamse redactie had tegen de opname van 'Virginia' had dunkt ons de Nederlandse redactie als uitzondering tot toegeven moeten nopen. De Nederlandse en de Vlaamse afdeling verschijnen nu eenmaal in één aflevering en beide redacties worden ongetwijfeld door de lezers beschouwd als verantwoordelijk te zijn voor de inhoud van Forum. De bedoeling van de beide redacties is toch steeds geweest samen te werken in het belang van Forum en dat in het oog houdende hadden wij mogen verwachten, dat Forum niet zou stranden op in hoofdzaak een loutere prestige kwestie. Anders kunnen wij het niet zien, wij kunnen moeilijk aannemen, dat het niet plaatsen van 'Virginia' de belangen van Forum zou hebben geschaad.

Intussen zijn naast de kwestie 'Virginia' nog meer moeilijkheden gerezen, immers Dr. Ter Braak wenste wegens vermoeidheid zijn functie als redacteur neer te leggen, maar bleek nochtans bereid aan Forum te blijven meewerken. Deze toezegging aan den uitgever werd echter enkele dagen daarna ingetrokken, in zoverre, dat naar aanleiding van een brief van Eddy du Perron, die zijn medewerking zou opzeggen indien Virginia niet zou worden geplaatst, Dr. Ter Braak meende in dat geval niet alleen zijn functie al redacteur te moeten neerleggen, maar ook in de toekomst niet verder te kunnen medewerken.

Dit standpunt van Dr. Ter Braak heeft ons teleurgesteld. In het midden latend of de medewerking van Eddy du Perron zo'n groot gewicht in de schaal legt, wil het ons voorkomen dat Dr. ter Braak deze inmenging in redactionele aangelegenheden van de hand had moeten wijzen, inplaats van de schijn op zich te laden door Eddy du Perron te worden geïntimideerd.

Deze inmenging van Eddy du Perron heeft op zijn beurt den heer van Vriesland genoopt mede te delen, dat hij zich niet wenste te onderwerpen aan suggesties uit Parijs en dus thans het standpunt moest innemen, dat bij plaatsing van Virginia hij zijn redacteurschap zou neerleggen.

Zo zijn dus de moeilijkheden steeds groter geworden, zoals het meestal in dergelijke gevallen gaat, en hoezeer de uitgever ook getracht heeft bemiddelaar te zijn en het verschil van inzicht tussen de verschillende redacteuren te overbruggen, het is helaas niet mogen gelukken.

Wij hebben, gezien het feit, dat indien 'Virginia' werd geplaatst de Vlaamse redactie aftreedt en ook de heer van Vriesland, geen behoorlijke oplossing weten te vinden om het blad op een basis te brengen, die meer dan tot heden belangstelling zou hebben gewekt in bredere kringen. Wij hebben noodgedwongen moeten besluiten de uitgave van het tijdschrift te staken.

Wij mogen tenslotte niet nalaten, hoezeer ook betreurend de gang van zaken in de laatste maanden, de Nederlandse en Vlaamse redactie dank te zeggen voor de ondervonden medewerking, in het bijzonder Dr. Ter Braak en Maurice Roelants, die beiden van de oprichting af hun beste krachten aan Forum hebben gegeven en belangeloos het secretariaat hebben waargenomen.

Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
Zijlstra
Directeur

P.S. Een doorslag van deze brief werd gezonden aan alle redacteuren

Origineel: ?

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 3 oktober 1935

aant.

aant.

aant.

aant.

aant.

Den Haag, 3 Oct. 1935
Pomonaplein 22

Aan de Fa. NIJGH & VAN DITMAR N.V.
Wijnhaven 133
ROTTERDAM

Mijne Heeren

Zooals mij uit Uw schrijven van 1 Oct. j.l. blijkt, heeft uw uitgeverij besloten na beëindiging van den loopenden jaargang de uitgave van het tijdschrift FORUM te staken. Dat ik deze mededeeling met leedwezen heb ontvangen, spreekt wel vanzelf. Gedurende de vier jaren, dat mijn naam aan Forum was verbonden, heb ik met veel liefde aan het welzijn van het tijdschrift trachten bij te dragen; ik voel mij verplicht, mijn persoonlijken dank uit te spreken voor de onbekrompen wijze, waarop uw directeur, de Heer Zijlstra, mij altijd heeft geholpen.

Dat Forum dit einde vindt, is helaas onvermijdelijk. Ongetwijfeld zal met het verdwijnen van Forum voor verschillende Nederlandsche auteurs een groote leegte ontstaan, die moeilijk zal kunnen worden aangevuld. Dat neemt niet weg, dat het in bepaalde gevallen beter is op een eervolle wijze het veld te ruimen, dan een leven van compromis te rekken. Ook ik betreur zeer den gang van zaken, zeker niet minder dan Gij. Ik voel mij echter genoodzaakt mijn opvatting over de ontwikkeling van het conflict met de Vlaamsche redactie tegenover de Uwe te stellen, waar zulks mij wenschelijk toeschijnt, omdat ik de oorzaak dieper zoek dan Gij. Het betreft hier niet een ‘uitzondering, die den regel bevestigt’, maar een zeer ernstig precedent.

Het verloop van een en ander herinnert mij in zekeren zin aan de Italiaansch-Abessinische quaestie. Vlaanderen wenscht een mandaat over de Nederlandsche provincie Virginia; Nederland wijst deze annexatie af, omdat het niet inziet, waarom het afstand zou doen van zijn souvereiniteitsrechten, maar biedt allerlei verzoenings- en bemiddelingsprodures aan. Deze worden echter, hangende het conflict, door Vlaanderen van de hand gewezen, hoewel zij voor Nederland een concessie en een tegemoetkoming beteekenen. Aangezien Nederland op zijn stuk blijft staan en het geschil meer dan een jaar traineert, hebben de Vlamingen voortdurend gelegenheid om te wijzen op de Nederlandsche onverzoenlijkheid, de Nederlandsche provocaties, het gemis aan soepelheid etc. bij de Nederlanders.

Langzamerhand is de oorzaak van het geschil volkomen in het vergeetboek geraakt en bij het 'afbreken der diplomatieke betrekkingen' speelt de annexatiepoging door Vlaanderen ondernomen nauwelijks een rol meer; het is de onverzoenlijke Calvinist ter Braak, die den ondergang van Forum op zijn geweten heeft, omdat hij niet met alle soepelheid die men van de zijde van den 'aanvaller' pleegt te verlangen op de Vlaamsche eischen is ingegaan.

Zonder aan de details van deze beeldspraak te willen vasthouden, meen ik toch te moeten zeggen, dat zij de situatie kenmerkt; en ik wil het verdwijnen van Forum niet laten passeeren zonder met nadruk te protesteeren tegen deze onsoepelheidslegende, die louter en alleen een gevolg is van het landurig traineeren van het conflict, waardoor de eigenlijke oorzaak op den achtergrond is geraakt. Het zij mij dan ook vergund een en ander nog even te recapituleeren.

Toen tot samenwerking tusschen Nederland en Vlaanderen werd besloten, is wederzijdse onafhankelijkheid der redacties als basis dier samenwerking aangenomen. Niet voor niets; van beide zijden heeft men destijds erkend, dat voor een vruchtbare samenwerking zulk een scheiding noodig was, gezien de verschillen tussen Noord en Zuid, die nu eenmaal niet kunnen worden weggecijferd. Door de wederzijdse onafhankelijkheid zou het mogelijk zijn aan elke redactie op zichzelf een groote mate van bewegingsvrijheid te laten, terwijl de punten van overeenkomst tusschen beide partijen werden gesymboliseerd door het feit van het samengaan.

Door de quaestie Virginia (vergezeld van moraliseerende commentaren op een stuk proza van Du Perron, dat in uitdrukkingswijze discreet mag worden genoemd, vergeleken bij bijdragen door de Vlaamsche redactie in haar afdeeling gepubliceerd) *verbrak* dus de Vlaamsche redactie de gemaakte afspraak. Ik kan dit thans zoo formeel vaststellen, omdat ik gedurende meer dan een jaar met alle mogelijke middelen heb getracht formaliteiten te vermijden en een schikking mogelijk te maken. Door de Nederlandsche redactie is in overleg met den uitgever aangeboden, dat *1.* Virginia alleen in de voor Nederland bestemde exemplaren zou verschijnen, *2.* dat de Nederlandsche redactie zich zou verstaan met den auteur van Virginia om enkele 'aanstootelijke' uitdrukkingen te verzachten, *3.* dat voortaan op den omslag iedere maand duidelijk zou worden aangegeven, dat elke redactie verantwoordelijk was voor de bijdragen in ieders afdeeling gepubliceerd. Dit waren *concessies* van de Nederlandsche redactie, waartoe zij krachtens de gemaakte afspraak geenszins verplicht was; daardoor heeft zij doen blijken, dat de samenwerking met Vlaanderen haar iets waard was en dat zij die niet wilde verbreken om een geschil over één artikel. De Vlaamsche redactie heeft deze pogingen om tot een vergelijk te komen beantwoord met het eischen van het 'volle pond'; men oordeele dus, wie hier de onsoepele partij is! Voorts memoreer ik een vergadering tusschen beide redacties in presentie van den Heer Zijlstra, waarin de Vlaamsche redactie voor haar halstarrige houding geen ander motief kon opgeven dan vage verwijzingen naar de katholieke moraal, die door het artikel van den Heer Varangot zou zijn aangetast. Waarin deze aanranding dan wel bestond, waarom het niet mogelijk was aan die aanranding door de genoemde concessies tegemoet te komen: wij hebben vergeefs daarnaar gevraagd. Blijkbaar stond van te voren vast, dat op dit punt de Vlaamsche opvatting over de gehele linie moest triomfeeren.

De Heer Zijlstra heeft mij destijds meermalen verzekerd, dat hij de houding van de Vlamingen absurd vond, en ook nu zegt hij in den brief van 1 Oct., dat 'het standpunt van de Vlaamsche redactie in wezen als onjuist moet worden beschouwd'; hij is echter van meening, dat de Nederlandsche redactie toch maar had moeten

toegeven, en verwijt met name mij een onsoepele houding. Ik ben het met hem eens, dat het betreurenswaardig is, dat een tijdschrift als Forum, waarin de vrije meeningsuiting kon worden hooggehouden, door dit geschil moet verdwijnen; maar ik wil er tevens op wijzen, dat Forum geen tribune van de vrije meeningsuiting meer zou zijn geweest, wanneer de Nederlandsche redactie zich had onderworpen aan de censuur van katholieke zijde; men kan niet den duivel met Beëlzebub uitdrijven, en een Forum, waarin Virginia, na het verwerpen van alle concessies door Vlaanderen, gesupprimeerd zou zijn, zou voor mij niet de minste waarde meer hebben gehad als tijdschrift van de vrije meeningsuiting. Het stuk Virginia is hier niet meer dan een incident Wal Wal; zoodra het mij duidelijk werd, dat het imperialisme van den katholieken geest zich dòòr dit incident wilde manifesteeren, was voor mij de periode van de soepelheid achter den rug. Dit met name wil ik met den grootsten klem naar voren brengen als de kern van het conflict, waaraan Forum ten gronde gaat. Ik werp niet de schuld op Vlaanderen, maar constateer slechts, dat de Vlaamsche redactie (de Heer Herreman, hoewel socialist en niet-katholiek, incluis) een redelijke regeling van het geschil heeft afgewezen op gronden, die zij slechts geheel kan beoordelen, aangezien die gronden òns nooit duidelijk zijn gemaakt; wellicht moet men dit als iets fataals beschouwen, want redenen om aan de goede trouw van de Vlaamsche redactie te twijfelen heb ik niet. Dat verhindert mij echter niet de zaak nogmaals zuiver te stellen volgens mijn inzicht), opdat zich in de toekomst niet de legende vorme van den onsoepelen ter Braak, resp. de onverzoenlijke Nederlandsche redactie. Als ik onsoepel en onverzoenlijk ben geweest, dan meen ik, dat ik het was op het moment, waarin alleen karakterloosheid nog het juiste woord zou zijn geweest voor soepelheid.

Het is dus onjuist, de quaestie Virginia alleen een prestigequaestie te noemen (tenzij van Vlaamsche zijde op die naam aanspraak wordt gemaakt); voor de Nederlandsche redactie was het prestige slechts van belang, toen eenmaal gebleken was, dat geen enkele concessie werd geaccepteerd en van Vlaamsche zijde dus blijkbaar werd gestreefd naar een rücksichtlos doorzetten van het Vlaamsche, d.i. katholieke standpunt. Inschikkelijkheid had van *Vlaamsche* zijde mogen worden verwacht, wanneer het den Vlaamsche redactie werkelijk ernst was geweest met het behoud van de samenwerking; want de inbreuk op de afspraak kwam van haar en toezeggingen voor de toekomst zouden dus alleen beteekenis hebben gehad, wanneer Virginia was geplaatst.

De ‘inmenging’ van den heer du Perron, waarover in den brief van 1 Oct. nog gerept wordt, heeft slechts een secundair belang, al wordt de quaestie daardoor inderdaad gecompliceerder. In beginsel waren alle drie leden der redactie het erover eens, dat de inmenging van Vlaanderen in de Nederlandsche aangelegenheden een ontoelaatbare inbreuk op de bepalingen der samenwerking beteekende zooals zij het erover eens waren, dat geen pogingen moesten worden nagelaten door concessies te trachten het geschil te ‘localiseeren’. Dat de Heer van Vriesland zijn houding gewijzigd heeft na ‘inmenging’ van du Perron, is een zaak, die daarin geen verandering brengt; de consequenties, die hij aan die ‘inmenging’ heeft verbonden, komen voor zijn rekening en niet voor de mijne. Dat ik ‘ruggespraak’ hield met diegenen, die mij bij de oprichting van Forum hebben gesteund en die van den aanvang aan tot de kern van Forum hebben behoord, dat ik het tijdschrift van geen belang meer achtte, wanneer de heeren Greshoff en du Perron hun (moreelen of actieven) steun aan Forum zouden onttrekken, ontken ik geen oogenblik. Als men een andere meening is toegedaan, heeft men daartoe het volste recht; ik handhaaf

mijn mening. Forum zou een verwaterde 'Gids' of een verbeterde editie van 'Groot Nederland' zijn geworden, wanneer het den steun van de principieele Forumpersoonlijkheden zou hebben moeten ontberen. Ik heb dus mijn houding in dezen niet bepaald om Forum te laten 'springen' (want ik heb mijn mederedakteuren de volle vrijheid gelaten door te gaan *zonder* mij!), maar omdat ik in Forum een bepaalde richting vertegenwoordigd zag, die door het heengaan van beide genoemde personen zou verdwijnen, althans in Forum niet meer tot uiting zou komen.

Dat de Heer du Perron zich in de redactioneele zaken heeft vermengd, is dus een tweede legende; hij mengde zich, als mijn vriend in *mijn* zaken, en ik mengde mijn zaken in Forumzaken. Van 'intimidatie' en 'suggestie' is geen sprake, aangezien ik volledig overtuigd was van de onnoodzakelijkheid van een Forum zonder du Perron; ik gebruik weinig vleiende woorden als 'intimidatie' en 'suggestie' alleen, wanneer iemand niet kan aantoonen *op welke gronden* hij zijn gedrag in overleg met anderen bepaalt. Ik heb mijn gronden in de vergadering van de Nederlandsche redactie en in tegenwoordigheid van den Heer Zijlstra blootgelegd en het heeft mij gekrenkt, dat ik in dezen brief desondanks die termen weer heb moeten terugvinden. Het staat mijn collega van Vriesland vrij er anders over te denken dan ik, en ik neem den heer Zijlstra niet kwalijk, dat hij zich over de geschapen situatie ergert; maar laat men mij dan tenminste ook het recht laten *mijn* opvatting, zonder die te verbinden met termen van minder complimenteuzen aard.

Nogmaals echter: ik ben van oordeel, dat deze laatste quaestie van ondergeschikt belang is; het spijt mij, dat daardoor voor mij het afscheid van Forum ietwat wordt vertroebeld, maar het stemt mij tot oprechte voldoening, dat de ondergang van Forum iets uitstaande heeft met de beginselen, waarvoor het tijdschrift werd opgericht. Hoe pijnlijk voor velen ook de lacune zal zijn, er is tenminste geen compromispolitiek gevoerd op een plaats, waar zij ridicuul zou hebben aangedaan. Forum heeft in de vier afgeloopen jaargangen iets verdedigd: de persoonlijkheid, de vrijheid; het heeft m.i. zijn plicht wel gedaan en het zou onvermijdelijk in den loop van een ev. verder bestaan veel van zijn karakter hebben moeten inboeten. Voor één ding ben ik dus hartelijk dankbaar: dat Forum de tragi-comedie van de Nieuwe Gids is bespaard gebleven. Ik ben er van overtuigd, dat de nieuwe partijen in dit conflict, hoe verschillend ook, althans hierover eensgezind verheugd zullen zijn. Het lijkt mij wenschelijk, dat tusschen de Vlaamsche en Nederlandsche redacties spoedig overleg wordt gepleegd over de wijze, waarop in het laatste nummer aan het publiek verslag zal worden uitgebracht over de redenen, die tot het opheffen van Forum aanleiding hebben gegeven. Ik neem voorts aan, dat ik bij het verwerken van de nog aanwezige en reeds opgezette copij in de laatste nummers, van de firma Nijgh & van Ditmar de vriendelijke medewerking zal ondervinden, die zij mij nooit heeft onthouden.

Ik zend van dezen brief een doorslag aan de Vl. en Ned. redacteuren.

met de meeste hoogachting

Doorslag: Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 5 oktober 1935

aant.

5 October 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Ik heb je beide brieven naar aanleiding van onze brief van 1 October ontvangen. De inhoud kan ik ten volle waarderen. Het zal inderdaad noodzakelijk zijn, dat de Nederlandse en Vlaamse redactie nog eenmaal bij elkaar komen en ik hoop, dat het mogelijk zal zijn dat het publiek onkundig blijft van alles wat in de boezem van de redactie heeft plaatsgevonden.
Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 8 oktober 1935

aant.

8 October 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Hierbij een afschrift van mijn brief aan Lewin.
Ik maak mij wel een beetje ongerust over die mededelingen in de pers over Forum. Ik hoop waarlijk niet, dat er veel ruchtbaarheid zal worden gegeven aan alles wat in de redactie is geschied.
Wie neemt het initiatief tot het bijeenroepen van een redactievergadering?
Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 9 oktober 1935

aant.

9 October 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ook in de Maasbode komt nu een artikel voor en nogal onwelwillend zelfs. Het lijkt mij werkelijk het beste om niet op elk artikel te reageren, dat maakt de zaak nog maar erger.

Wel lijkt het mij zeer gewenst om de verklaring van de redactie reeds in het Novembernummer af te drukken. Wil je daarvoor een concept maken en mag ik er de nadruk op leggen dat het wenselijk zal zijn - dit concept zo vriendschappelijk en algemeen mogelijk te houden? Buitenstaanders hebben naar mijn mening met details niets te maken.

Dit concept van jou kan dan circuleren en daarna zo spoedig mogelijk in een vergadering bekrachtigd worden.

Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 10 oktober 1935

aant.

den Haag, 10 Oct. 1935
Pomonaplein 22

B.Z.

Dank voor je briefje. Je idee om reeds in het November-nummer een verklaring te publiceeren lijkt mij uitstekeND. Ik heb Maurice reeds geschreven over de te volgen tactiek. Ik kan niet anders zeggen, dan dat de houding van de Vlaamsche redactie in dit conflict ergerlijk laks is. Over de geheele zaak, die zou ik zoo zeggen toch wel van eenig belang is heb ik na de vergadering bij V.v.V. *geen woord meer gehoord* van die kant! Niet eens de beslissing is mij persoonlijk meegedeeld! Op een brief, al veel eerder verzonden dan die van gisteren, over de af te leggen verklaring heb ik taal noch teeken gehoord. En inmiddels verschijnt in het Hbl. dat jezuïtische verdraaide geleuter van Toussaint van Boelaere, die zijn inspiratie toch zeker ook niet van de pomp zal hebben.

Nog altijd ben ik volkomen bereid om de verklaring zoo zakelijk mogelijk te houden. Maar ik houd het voor zeer onjuist om (zooals V. in de N.R.C. gedaan heeft) het gezwatel van Toussaint dood te zwijgen. Ik heb het in Het Vad. ten voeten uit overgedrukt met een positief bericht van de Ned. redactie eronder. En niet ten onrechte m.i., want de Maasbode neemt het stukje van Toussaint in extenso over als *de* oplossing van het raadsel! Vermoedelijk heeft dit paapsche gezelschap niet zooveel hart in het lijf, dat het vanavond ook mijn dementie overneemt!

Intusschen lijkt het me, nu Toussaint zoo vrijgevig is geweest met de namen Varangot en Ter Braak, niet meer mogelijk om (zooals mijn bedoeling was) over de aanleiding zooveel mogelijk het zwijgen te bewaren. Ik heb aan Maurice voorgesteld, dat wij aldus handelen: beide redacties stellen een verklaring op, zenden die elkaar vooraf ter vergelijking (nog beter: komen nog eenmaal bij elkaar) om de eventueele feitelijke tegenspraken in onderling overleg te elimineeren, en wij drukken beide verklaringen af. Op die manier behoeft geen van beide partijen het gevoel te hebben, dat hij in zijn meening benadeeld wordt en toch wordt ervoor gewaakt, dat er een zinneloos krakeel ontstaat. Zoodra ik antwoord heb van Maurice, zal ik een concept opstellen voor de Ned. verklaring en dat toezenden aan V. en v.V., als zij voor deze tactiek voelen. Er is m.i. geen andere mogelijkheid na de ‘onthulling’ van Toussaint, die ongetwijfeld de bedoeling heeft gehad om ons voor te zijn.

h.gr.
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 18 oktober 1935

aant.

18 October 1935

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ik ontving van van Vriesland de kopij van de mededeling in het Novembernummer betreffende de opheffing van Forum. Ik kan mij hiermede volledig verenigen, d.w.z. dat ik het met de twee opmerkingen van van Vriesland eens ben.

Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.

aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 24 october 1935

aant.

24 October 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
Op verzoek van Van Vriesland zend ik je hierbij zijn brief van 23 October, waarvan ik kennis heb genomen. Ik ben het met hem eens om de zinsnede van de Katholieke zedeleer weg te laten. Ik zou willen zeggen dat ik nog sterker dan Van Vriesland hierop moet aandringen en wel uit uitgeversoogpunt. Ik onderhoud vele vriendschappelijke en prettige relaties met Katholieke auteurs en Katholieke Vlamingen en ik zou dus daarom in dit geval er ernstig bij je op willen aandringen aan het verzoek van Van Vriesland en mij te voldoen. De lezer begrijpt toch wel uit het voorafgaande, nl. althans haar Katholieke meerderheid, waar de schoen wringt eventueel.
Overigens kan ik mij met de mededeling verenigen en ik zal blij zijn als nu alles langzamerhand tot het verleden behoort.
Hartelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Rotterdam, 5 november 1935

aant.

5 November 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,
De conclusie die je trekt in je brief van 4 November, het spijt mij het te moeten zeggen, is ook nu weer niet juist. Dat ik Else Böhler in het Decembernummer niet verder zou willen laten vervolgen, komt niet voort uit het feit dat Virginia geplaatst

zou worden, maar uit de doodnuchtere overweging, dat als een boek verschenen is de publicatie in een tijdschrift weinig zin meer heeft. Je zult het toch met mij eens zijn, dat het gewoonte is dat een publicatie in een tijdschrift is afgeloopen voordat het boek verschijnt. In het Novembernummer zou dit nog gekund hebben, het wordt moeilijk in het Decembernummer.

Intusschen, ik geef het op. Het is mij nu werkelijk welletjes. Het wordt bovendien hoog tijd dat de Novemberaflevering verschijnt. Deze zal nu geschieden zooals jullie dat wenschen en mocht, niettegenstaande mijn zakelijk argument, in December Else Böhler ook nog verder worden geplaatst, ook dat is mij wel. Bij mijn vroegere voorstel was het eenige punt waarover ik heb gedacht, dat bij niet publicatie van Else Böhler in het Decembernummer Vestdijk het honorarium zou moeten missen.

Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Rotterdam, 5 november 1935

aant.

5 November 1935.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Beste ter Braak,

Je brief nog eens overlezende krijg ik de indruk dat het nog kan zijn, dat je mij geheel verkeerd begrepen hebt, omdat je spreekt van *niets* meer op te nemen van Else Böhler. Ik heb een hekel aan welk misverstand ook en vat het dus eenvoudig zoo samen:

In geen geval was het mijn bedoeling dat, indien Virginia in het Novembernummer geplaatst zou worden, van Else Böhler niets meer zou verschijnen. Indien je echter Virginia uigesteld had tot het Decembernummer zou je daarmee twee dingen bereikt hebben, nl. in het Novembernummer 16 pagina's meer van Else Böhler, hetgeen in verband met de publicatie van de roman wenschelijker was geweest, daar nu door het plaatsen van Virginia de lezers 16 pagina's Else Böhler minder te lezen krijgen.

Ik geloof dat er thans met geen mogelijkheid nog een misverstand kan bestaan omtrent mijn bedoeling en verblijf,

met beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 7 november 1935

aant.

Den Haag, 7 Nov. 35
Pomonaplein 22

Beste Zijlstra,

Dank voor je beide brieven van 5 Nov. Ik meen, dat daardoor het verschil in opvatting over de beide laatste nummers van Forum afdoende is opgelost. Als ik je dus goed begrepen heb, ga je accoord met de plaatsing van ‘Virginia’ in Nov. en met de verdeeling van ‘Else Böhler’ over beide nummers. Ook ik betreur zeer de verlate verschijning van die laatste gedeelten ‘Else Böhler’ in Forum, maar het lijkt me tegenover de abonné's niet juist, de slotbladzijden te laten vervallen. Overigens ben ik er zeker van, dat Vestdijk met een regeling van het honoraria, die eventueele vermeerdering van kosten voorkomt, genoegen zal nemen. Hij krijgt toch het leeuwenaandeel van de belooning der laatste nummers.

Ik stel er prijs op, je nog eens te zeggen, dat ik scherpe woorden gebruikt heb, om de zaak scherp te stellen en niet om iets te forceeren. Nu de quaestie Virginia dus werkelijk is afgedaan, is het mij het liefst op deze wrijving niet meer terug te komen en te doen alsof er niets is voorgevallen. Waarschijnlijk worden wij het over de novelle zelf toch niet eens, terwijl ik veel waarde hecht aan een oplossing, die geen rancune achterlaat.

v.gr.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

24 november 1935

aant.

24 Nov. '35

Zeer geachte mej. van Dijk

Hierbij zend ik U een laatste artikel van mijn hand, waarmee ik het December-nummer van ‘Forum’ zou willen openen. Het is een ietwat persoonlijker afscheid dan het officieele stuk. Mocht het een extra belasting zijn op de kosten voor deze laatste aflevering, dan zie ik gaarne van het honorarium af.

Zoudt U mij voorts nog even alle zetsel in proef willen toezenden? Ik maak dan het nummer hier op, want [copij] is er toch niet meer en ik heb het afschuwelijk druk in deze dagen voor het boekenfeest Sinterklaas. Als mij blijkt, dat er over de kosten

van het nummer nog nader overleg noodig is, of als dat den heer Zijlstra of U blijkt, kunnen wij nog even correspondeeren.
m.v.gr. en hoogachting
Menno ter Braak

Ik maak van deze gelegenheid gaarne gebruik, om U nog even *speciaal* en *hartelijk* te danken voor de uitmuntende werkzaamheden, die U in het belang van Forum hebt verricht. Zonder Uw begrijpende medewerking ware het mij onmogelijk geweest mijn werk als secretaris der redactie met zooveel soepelheid te vervullen.
tB

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 8 mei 1936

aant.

8 Mei 1936.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,
Wij hebben de eer U mede te deelen, dat over het boekjaar 1935 werden verkocht van

Het Carnaval der Burgers

41 ex. à f. 0.30	f. 12.30

Démasqué der Schoonheid

18 ex. à f. 0.22½	f. 4.05

Dr. Dumay verliest...

19 ex. à f. 0.60	f. 11.40

Hampton Court

10 ex. à f. 0.78	f. 7.80
voorschot	f. 400.18

blijft voorschot	f. 392.38

Politicus zonder Partij

63 ex. à f. 0.45	f. 28.35
restant voorschot	101.35
blijft voorschot	f. 73.--

---

f. 27.75

========

welk bedrag wij op uw postrekening no. 131747 doen overschrijven.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 12 mei 1936

aant.

12 Mei 1936.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak
Pomonaplein 22
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,
De afrekening betreffende de Pantserkrant komt niet op het overzicht voor, daar hiervan 68 exemplaren zijn verkocht, welke nog geen winst hebben opgeleverd.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/Sm.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan

Menno ter Braak

Rotterdam, 24 november 1936

aant.

24.11.1936.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Amice,
Wij hebben er geen bezwaar tegen, dat in geval wij binnen een jaar na het uitverkocht zijn van het te verschijnen boek 'Van Oude en Nieuwe Christenen' niet tot herdrukken overgaan, de rechten weer aan jou terugvallen en je dus weer vrij bent eventueele herdrukken bij een anderen uitgever te doen verschijnen.
Wanneer je deze brief aan het contract wilt hechten, dan is hiermede aan je verzoek voldaan.
Beste groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 18 december 1936

aant.

18.12.1936.

Den weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Weledelzeergeleerde heer,
Bij afwezigheid van den heer Zijlstra, berichten wij U de goede ontvangst van uw memorandum. In antwoord daarop deelen wij U mede, dat het eerste hoofdstuk van 'Van Oude en Nieuwe Christenen' in ons bezit is gekomen. De uitvoering wordt zooals door U is opgegeven, overeenkomstig 'Politicus zonder Partij'.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/Sm.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 21 mei 1937

aant.

21 Mei 1937.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,
Wij hebben de eer U mede te deelen, dat over het boekjaar 1936 werden verkocht van

Het carnaval de Burgers

11 ex. à f. 0.30	f. 3.30

Démasqué der Schoonheid

10 ex. à f. 0.22½	f. 2.25

Dr. Dumay verliest...

1 ex. à f. 0.60	f. 0.60

Hampton Court

2 ex. à f. 0.78	f. 1.56
restant voorschot	f. 392.38
blijft voorschot	f. 390.82

Politicus zonder Partij

2 ex. à f. 0.45	f. 0.90	
restant voorschot	f. 73.--	
blijft voorschot	f. 72.10	
		f. 6.15

welk bedrag wij op Uw postrekening No. 131747 doen overschrijven.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/L.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 4 mei 1938

aant.

4 Mei 1938.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,
Wij hebben de eer U mede te deelen, dat over het boekjaar 1937 werden verkocht van

Het carnaval der Burgers

21 ex. à f. 0.30	f. 6.30

Démasqué der Schoonheid

15 ex. à f. 0.22½	f. 3.37

Dr. Dumay verliest...

8 ex. à f. 0.60	f. 4.80

Politicus zonder Partij

15 ex. à f. 0.45	f. 6.75
restant voorschot	f. 72.10
blijft voorschot	f. 65.35

Van oude en nieuwe Christenen		
475 ex. à f.37½	f. 178.12	
voorschot	f. 300.--	
blijft voorschot	f. 121.88	_____
		f. 14.47
		==========

welk bedrag wij heden op Uw postrekening nr. 131747 doen overschrijven.
Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/L.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 2 juli 1938

aant.

2 Juli 1938

Den Weledelzeergeleerde Heer
Dr. Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag.

Amice,
Hierbij contract voor ‘In gesprek met de vorigen’. Ik heb geen bezwaar tegen de uitvoering, zooals je die voorstelt. Ik zal je t.z.t. ook even de proeven doen toezenden.
Met besten groet
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

[Den Haag], 13 januari 1939

aant.

13 Jan 1939

B.Z.

Toevallig verneem ik van een Haagschen boekhandelaar, dat behalve ‘Hampton Court’ ook ‘Dr. Dumay’ plotseling voor den prijs van f.0.95 wordt verkocht (of liever ‘verramscht’). Eerlijk gezegd is het mij buitengewoon onaangenaam, dat ik zulk een prijsverlaging via den boekhandel moet hooren, terwijl ik er noch over geraadpleegd ben noch zelfs van in kennis gesteld. Zooiets getuigt niet van veel égards voor den auteur van het boek in quaestie, die toch zeker ook, al is het dan slechts in de laatste plaats financieel, bij de lotgevallen van zijn werken is geïnteresseerd.

In het contract is over een dergelijke prijsverlaging geen bepaling opgenomen, en art.4 daarvan kan natuurlijk worden beschouwd als een rechtvaardiging van een prijsverandering (art. 4 contract ‘Dumay’ is art. 2 contract ‘Hampton Court’). Ik beroep mij dan ook niet op den letter van het contract, maar op den geest van onderling overleg, die er m.i. tusschen uitgever en auteur op ieder gebied dient te bestaan. Ook tegen prijsverlaging van boeken, die niet meer ‘gaan’, wil ik mij allerminst verzetten, alleen tegen de wijze waarop. Deze manier maakt den indruk van een uitverkoop van waardeloos papier, waarbij het zelfs niet noodig wordt geacht den auteur te verwittigen. Ik neem aan, dat het zoo niet bedoeld is, maar het lijkt zoo. Ik geloof bovendien, dat er wel andere manieren zijn, om zulk een prijsverlaging door te voeren, zonder dat het publiek den indruk krijgt, dat de auteur door den uitgever wordt ‘uitverkocht’. In ieder geval zou ik graag willen, dat je hierover je gedachten eens liet gaan, en dat ik in de toekomst op zijn minst geraadpleegd werd, als er iets extravagants met mijn boeken gebeurt.

De Slauerhoff-quaestie lijkt mij langzamerhand zoo gecompliceerd geworden, dat ik zonder een nieuwe vergadering geen oplossing meer zie. Ik hoop daarop aan te sturen, maar de afzonderlijke leden zijn moeilijk te bereiken, althans voor één datum vast te leggen.

h. gr.

Doorslag: particuliere collectie

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 4 april 1939

aant.

4 April 1939.

Den Weledelzeergeleerde Heer
Dr Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ik haast mij je te antwoorden op je vraag betreffende Slauerhoff. Wij zijn op het oogenblik bezig de zet- en bladspiegel te ontwerpen en het is mijn voornemen om in dit najaar met de publicatie te beginnen. Deze zal vermoedelijk bestaan uit de uitgave van de nog onuitgegeven poëzie, benevens een herdruk van ‘Schuim en Asch’.

Met hartelijken groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 19 april 1939

aant.

19 April 1939.

Den Weledelzeergeleerde Heer
Dr Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag.

Beste ter Braak,

Ik vind het prettig, dat jij het secretariaat op je hebt willen nemen. Ik zal je zoo weinig mogelijk lastig vallen.

Van Krimpen is tot Zaterdag uit de stad en ik moet eerst zijn definitief antwoord hebben alvorens een communiqué kan worden gepubliceerd. Dit zelfde geldt voor Stols. Ik heb onmiddellijk een nieuw voorstel gedaan, dat Greshoff heeft doorgezonden. Heb dus nog eenige dagen geduld. Zoodra beide zaken in orde zijn ontvang je direct de gegevens.

Met vriendelijke groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

[Den Haag], 25 april 1939

aant.

25 April 1939

Beste Zijlstra,

Dank voor je brief van 19 April. Ik wacht nu dus maar, tot ik de gegevens van je ontvang. Het is mijn bedoeling om de publiciteit voor deze uitgave zoo groot mogelijk

te maken; dat kan juist, omdat niemand den auteur meer van belangen bij deze publiciteit kan verdenken.

Ik sprak dezer dagen Marsman, met wien ik afsprak, dat hij voor de verzamelde gedichten een inleiding zal schrijven van pl.m. een vel, dit ingevolge de uitnoodiging der commissie. Hij wil daarvoor graag eerst de *proeven* doorlezen, ten einde zich een totaal beeld van het werk te kunnen vormen, en wil liefst den tijd hebben om het stuk te schrijven. Ik heb nu voorloopig met hem afgesproken, dat hij 1° de proeven zal ontvangen direct nadat het zetsel klaar is en 2° de inleiding *romeinsch* gepagineerd zal worden, zoodat men vast met afdrukken van de poëzie kan beginnen, voordat hij met zijn inleiding klaar is. Ik weet uit ervaring, dat hij nogal eens laat is, en op deze manier kan vertraging bij het afdrukken van het eerste deel voorkomen worden.

Het leek mij billijk hem voor dit werk een honorarium van f.25 te doen uitkeeren, maar deze aangelegenheid betreft niet de commissie en ik laat haar geheel aan jou over ter regeling met hem. Het spreekt vanzelf, dat hij voor deze gelegenheid op ieder acceptabel bod ingaat. Adres: *Bogève*, Hte Savoie, Frankrijk.

Lekkerkerker vraagt mij nogmaals om het door Du Perron verbeterde manuscript van Het Verboden Rijk en Het Leven op Aarde, die in jouw bezit moeten zijn, volgens zijn zeggen. Hij heeft die noodig voor het redigeeren van den tekst, en al is er geen haast bij, het is toch wel wenschelijk, dat daaraan vooruit al kan worden gewerkt.

Wij hebben ook over de mogelijkheid gedacht, om Guadelajara samen met de andere novellen (Schuim en Asch etc.) te herdrukken, voor de symmetrie. Ik persoonlijk vermoed, dat dit op bezwaren stuit, aangezien het boek niet is uitverkocht. Adviseer mij dienomtrent eens.

h.gr., tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 26 april 1939

aant.

26 April 1939.

Den weledelzeergeleerde Heer
Dr Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag

Beste ter Braak.

Ik heb nog niets van Greshoff, die mijn nieuwe voorstel aan Stols heeft overgebracht, gehoord. Ook Stols zwijgt tot heden, en het zelfde is het geval met van Krimpen, maar het kan zijn, dat deze laatste eenige dagen later van zijn reis terugkomt, dan hij heeft verwacht.

Met je voorstel betreffende Marsman kan ik accoord gaan.

Het verbeterde manuscript van ‘Het verboden Rijk’ en ‘Het Leven op Aarde’ is niet in ons bezit; trouwens nooit geweest.

Aangezien Guadalajara nog niet is uitverkocht, integendeeel, heb ik bezwaar dit werk op te nemen in Schuim en Asch.

Hartelijken groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 15 mei 1939

aant.

15 Mei 1939.

Den weledelzeergeleerde Heer
Dr. Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Beste Ter Braak.

De Heer Van Krimpen is gereed gekomen met den typografischen opzet van de verzamelde werken van Slauerhoff. Ik zit echter elken dag uit te kijken naar het antwoord van Stols, dat nu reeds weken uitblijft. Ik weet niet wat de oorzaak van dit oponthoud is, maar je zult het met mij eens zijn, dat de tijd begint te dringen, willen wij op tijd klaar komen. Weet jij hier iets naders van?

Hartelijke groet,
D. Zijlstra

[aantekening van Ter Braak:] aan *Stols* geschreven uit Parijs 18 Mei, Zijlstra geantwoord *dito*

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

[18 mei 1939]

aant.

B.Z.

Stols bericht mij, dat hij accord gaat met je voorstel, gedaan in je brief aan Greshoff van 13 April indien hij 1° van het door hem krachtens dat voorstel te toucheeren

bedrag niets aan de Erven Slauerhof behoeft te worden afgestaan en 2° hij geheel vrij blijft zijn Slauerhoff-uitgaven te exploiteeren en te herdrukken in den vorm en volgens de prijs, die hij daarvoor vaststelt.

Hij heeft er geen bezwaar tegen, dat de fa. Nijgh & Van Ditmar op de basis van dit gentleman agreement reeds haar gang gaat, mits dit agreement zoo spoedig mogelijk in een contract wordt omgezet.

Aangezien ik geloof, dat dit alles is volgens afspraak, komt het mij voor, dat er geen beletsels meer zijn voor de uitgave in den herfst, waarover ik mij zeer verheug.

Ik zend je binnenkort den tekst van de novellen, door Lekkerkerker in orde gemaakt.

m.h.gr.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 31 mei 1939

aant.

31 Mei 1939

Den Weledelzeergeleerde Heer
Dr Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag

Amice,

Prettig, dat de aangelegenheid met Stols nu geregeld is. Ik heb hem onmiddellijk geschreven. De indeeling van van Krimpen is in ons bezit, zoodat wij nu kunnen opschieten.

Met besten groet,
D. Zijlstra

[aantekening van Ter Braak:] *1 Juni beantwoord*

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 8 juni 1939

aant.

8 Juni 1939

Den weledelzeergeleerde Heer

Dr Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag

Weledelzeergeleerde heer,
Wij berichten u hierbij de ontvangst van het manuscript Slauerhoff 'Novellistisch Proza'.
Hoogachtend,
Nijgh en Van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/B.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 14 juni 1939

aant.

aant.

14 Juni 1939

Den weledelzeergeleerde Heer
Dr Menno ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag

Weledelzeergeleerde Heer,
Wij hebben de eer U mede te deelen, dat over het boekjaar 1938 werden verkocht van

Carnaval der Burgers

21 ex. à f. 0.30	f. 6.30

Démasqué

16 ex. à f. 0.22½	f. 3.60

Dr Dumay verliest

6 ex. à f. 0.60	f. 3.60

Hampton Court

178 ex. à f. 0.28½	f. 19.58	
restant voorschot	f. 390.04	
blijft voorschot	f. 370.46	
In gesprek met de vorigen		
277 ex. à f. 0.45	f. 78.94	
voorschot	f. 75.--	
uit te keeren		f. 3.94
Politicus zonder Partij		
14 ex. à f. 0.45	f. 6.30	
restant voorschot	f. 65.35	
blijft voorschot	f. 59.05	
Van oude en nieuwe Christenen		
161 ex. à f. 0.37½	f. 60.37	
restant voorschot	f. 121.88	
blijft voorschot	f. 61.51	
		---
	transporteeren	f. 17.44
Transport		f. 17.44
voor geleverde goederen in 1938		f. 19.26
		---
ons toekomend		f. 1.82
		==========

welk bedrag wij U verzoeken op onze girorekening nr.145192 te doen overschrijven.

Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

M/B.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 28 juni 1939

aant.

28 Juni 1939

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr M. ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag

Weledelzeergeleerde Heer,
De heer Zijlstra is voor eenige dagen afwezig.
Zoudt u ons willen mededeelen of de titel van het proza-gedeelte van Slauerhoff blijft, zooals op bijgaande schets is aangegeven?
Bij voorbaat dankzeggend,
Hoogachtend,
Nijgh en Van Ditmar N.V.
H. Meijer

m/s

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 3 juli 1939

aant.

Den Haag, 3 Juli 1939
Kraaienlaan 36

Zeer geachte heer Meyer,
De titel van het prozadeel kan inderdaad zoo blijven. Wordt dus:

NOVELLISTISCH PROZA

Het Lente-eiland
Schuim en Asch
Losse Verhalen

Zendt U mij vooral een exemplaar van de proeven, zoodra die beginnen los te komen? De heer Lekkerkerker zal die natuurlijk corrigeren, maar ik wil er graag een overzicht van hebben. Ook zou het het gemakkelijkst zijn, als de proeven van de *gedichten* tevens direct werden opgezonden aan de heer H. Marsman, *Bogève*, Hte Savoie (Frankrijk), aangezien hij het geheele werk graag nog wilde doorlezen, alvorens de inleiding te schrijven.

hoogachtend,

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 10 juli 1939

aant.

10 Juli 1939

Den weledelzeergeleerde Heer
Dr M. ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag

Weledelzeergeleerde Heer,

Wij doen u bijgesloten toekomen de proef van de titelpagina van poëzie I.

Wilt U ons mededeelen of u met de inhoud accoord kunt gaan?

Hoogachtend,
Nijgh en Van Ditmar N.V.
H. Meijer

m/s

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 11 juli 1939

aant.

Den Haag, 11 Juli 1939
Kraaienlaan 36

Zeer geachte heer Meyer,

Eigenlijk lijkt het mij het beste, zooals dat meestal gedaan wordt, om twee titelpagina's te maken, een links, waarop de verzameltitel voorkomt met als ondertitel

den titel van het deel, en rechts den titel van het deel met ev. ondertitels. Ik heb het op bijliggend papier aangegeven.

Ook lijkt het mij het beste de gedichten te betitelen als ‘Verzamelde Gedichten’.

Als U hiermee accoord gaat, maak ik dat wel op uit Uw stilzwijgen; anders gaarne uw bedenkingen. Zoodra het wenschelijk is om eenig communiqué aan de pers te geven, wilt U mij wel waarschuwen?

met de meeste hoogachting

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 26 juli 1939

aant.

26.7.39.

Den Weled. zeer gel. Heer
Dr. M. ter Braak
Kraaienlaan 36
Den Haag.

Weledelzeergeleerde Heer,

Wij zonden aan den Heer Lekkerkerker de drukproeven met kopij en aan den Heer Marsman een afzonderlijk stel drukproeven.

De drukproeven van deel I zijn thans compleet.

Inmiddels teekenen wij,

Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 22 augustus 1939

aant.

22.8.39.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. M. ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Geachte Heer ter Braak,
Zooals bekend ontvangt de boekhandel bij de verschijning van een nieuwe uitgave een bibliotheek-kaartje. Zoudt U voor de verzamelde werken van Slauerhoff voor ons een dergelijk kaartje willen samenstellen?
U bij voorbaat dankend, teekenen wij inmiddels,
Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

M:Sc.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 augustus 1939

aant.

23.8.39.

Den Heer M. ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Geachte Heer ter Braak,
Wij hebben 24 en 26 Juli de drukproeven van Poëzie I gezonden aan den Heer Lekkerkerker. Tot op heden mochten wij echter nog niets van hem terugontvangen.
Mogen wij in deze Uw bemiddeling inroepen?
U bij voorbaat dankzeggend teekenen wij,
met de meeste hoogachting,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

M:Sc.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 1 september 1939

aant.

1.9.39.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. M. ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Geachte Heer ter Braak,
Wij ontvingen van U in goede orde de drukproeven van den Heer Lekkerkerker. Hieraan ontbreekt echter de oorspronkelijke kopij, benevens dat gedeelte van den inhoudsopgave, hetwelk op dit deel betrekking heeft. Hebt U deze niet van den Heer Lekkerkerker terugontvangen? Wij zouden het gaarne in ons bezit hebben. Aan genoemden Heer zonden wij niets meer dan de drukproeven van Poëzie, deel I.
Inmiddels teekenen wij,
met de meest hoogachting,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

M:Sc.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 25 september 1939

aant.

25.9.39.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. M. ter Braak,
Kraaienlaan 36,
Den Haag.

Beste Ter Braak,
Ik hoop dat je de beide deelen van Slauerhoff in goede orde hebt ontvangen en ik zou het op prijs stellen met een enkel woordje te hooren wat je van de uitvoering denkt. Er ontbreekt nog een kleinigheid aan deel I en ook ontvingen wij nog niets van Marsman. Wellicht kan dit binnenkort nu in orde komen, want ik zou gaarne doorgaan en de poëzie afdrukken.
Met besten groet,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
D. Zijlstra
Directeur

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 29 september 1939

aant.

29.9.39.

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr. M. ter Braak,
Kraaienlaan 36,
's-Gravenhage.

Weledelzeergeleerde heer,
U deelt ons o.a. mede dat de titelpagina van het prozadeel onjuist is. De opgave daarvan ontvingen wij indertijd van U en indien de onjuistheid niet slaat op de volgorde maar op den inhoud, zouden wij dit gaarne van U willen vernemen. Wij bezitten nl. niets anders van het prozagedeelte dan deze stukken. Moet dus in het eerste deel andere proza worden opgenomen, dat zouden wij hiervan de kopij nog moeten ontvangen.
In afwachting van Uw berichten teekenen wij inmiddels,
Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

M:Sc.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 3 oktober 1939

aant.

3 Oct. 1939

B.Z.
Dezer dagen ontving ik de inleiding van Marsman voor de Slauerhoff-uitgave. Ik heb het artikel nu in circulatie gegeven, met de vermelding Spoed, zoodat het binnen enkele dagen wel weer in mijn bezit zal zijn. Na terugontvangst doe ik je het manuscript direct toekomen.
Het lijkt mij het best, als het cursief gezet wordt, want het is niet lang en in dien vorm lijkt het mij het meest representatief.
Marsman vraagt f2.50 per pagina, het gemiddelde tijdschrifthonorarium, een tarief, dat mij voor dit werk zeer redelijk lijkt.

Ingesloten het manuscript van de brochure van dr. W. Banning voor de reeks Waakzaamheid, die ik je in opdracht van de secretaris toezend om te verschijnen na die van Max Nord.
m.vr.gr.tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 7 november 1939

aant.

7 November 1939

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak
's-GRAVENHAGE.
Kraaienlaan 36

Amice,
Het manuscript van de brochure van Dr Banning in goede orde ontvangen. Het doet mij zeer veel genoegen, dat de inleiding van Marsman nu gereed is, zoodat wij thans, naar ik hoop, spoedig kunnen gaan zetten.
Vóór het afdrukken van de beide deelen moeten wij nog eens overleg plegen over een paar kleinigheden. Naar ik hoop, kom ik zelf eens of anders de heer Meijer.
Met besten groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 21 november 1939

aant.

21 November 1939

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak
's-GRAVENHAGE.
Kraaienlaan 36

Beste ter Braak,

De inleiding van Marsman ontvangen. Wij zullen er aan denken, ook aan jou proeven te zenden.
Met besten groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 3 januari 1940

aant.

3.1.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Weledelzeergeleerde heer,
Zouden wij U mogen verzoeken voor ons te willen maken de tekst voor bijgesloten kaartje van de werken van Slauerhoff?
Het komt ons gewenscht voor, dat hierop ondermeer wordt vermeld een titelopgave van de verschillende uitgaven, die hierin worden opgenomen, alsmede een opgave van de namen van de commissieleden. Dit is voor den boekhandel een zeer belangrijk punt.
U bij voorbaat dank zeggend,
Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM/JB.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 januari 1940

aant.

23 Januari 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,

Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Beste ter Braak,
Is het je mogelijk voor mijn komst ons de tekst toe te zenden voor de kaart, bestemd voor den boekhandel, over de uitgave Slauerhoff?
Met besten groet
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 12 februari 1940

aant.

12 Februari 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Beste ter Braak,
Het voorstel, ons gedaan d.d. 2 Februari, lijkt mij heel goed. Ik zal daar dus rekening mee houden.
De colophon komt in alle deelen, de typografie wordt natuurlijk met van Krimpen overlegd.
Ook Greshoff zullen wij zooveel mogelijk goed op de hoogte houden, ook wat onze nieuwe uitgaven betreft.
Wij hebben reeds aan Lekkerkerker revisie gestuurd. Jij krijgt een extra exemplaar. Op deze wijze voorkomen wij de een of andere vergissing.
Met Du Perron gaan wij accoord. Ik hoop, dat hij spoedig het voorwoord zal kunnen zenden.
'In Gesprek met de Vorigen' is een mooie uitgave geweest. Jammer dat de verkoop altijd zoo beperkt is van dergelijke boeken. Als je met de zelfde condities accoord gaat, dan lijkt het mij wel goed een pendant uit te geven. Ik hoop alleen, dat de omvang niet grooter wordt dan 'In Gesprek met de Vorigen'.
Met hartelijken groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

[Den Haag], 17 februari 1940

aant.

17 Febr. 1940

Beste Zijlstra,

Zou je me per omgaande nog even willen toezenden (hetzij in manuscript, hetzij, indien al gezet, in proef) het pak 'Novellistisch Proza' van Slauerhoff, waarvan de ontvangst mij werd bevestigd door den heer Meijer op 8 Juni 1939? Ik heb het dringend noodig in verband met de rangschikking. Bij voorbaat dank.

Ook zou ik je willen vragen mij de door Lekkerkerker gecorrigeerde *revisie*, nadat je die van hem terug ontvangen hebt, even door te zenden aan mij. Ik neem haar voor het allerlaatste fiat dan nog eens door met Du Perron, die elke letter van Slauerhoff kent, en die dat graag wil doen, nu hij uit Indië terug is. Mag ik daar ook op rekenen? Je behoeft me dan geen extra revisie te laten zenden. *Het laatste fiat komt dus van mij*; ik acht dat met het oog op de ervaringen van verleden jaar, waar ik overigens in het belang van Lekkerkerker liever niet op terug kom, wenschelijk. Men kan met zulke definitieve uitgaven niet voorzichtig genoeg zijn, en het zou zonde en jammer zijn, als er van tekststandpunt iets tegen deze complete werken zou kunnen worden ingebracht.

h.gr.
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 23 februari 1940

aant.

23 2 40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Geachte Heer ter Braak,

Wij doen U hierbij toekomen de door U gevraagde kopij van Slauerhoff. Hieraan ontbreken nog twee stukjes, welke op het oogenblik gezet worden. Wij sturen U die in het begin van de volgende week toe.

Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM.JB.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 29 februari 1940

aant.

29.2.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Geachte Heer ter Braak,

Bijgesloten ontvangt U nog twee ontbrekende stukken Proza, bestemd voor het eerste deel. De drukproeven hiervan, dus ook de kopij, moeten nog aan den heer Lekkerkerker worden toegezonden, zoodat wij wel gaarne deze kopij spoedig van U willen terug ontvangen.

Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM/JB.

[aantekening van Ter Braak:] *Aan Eddy gezonden*

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 7 maart 1940

aant.

7.3.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Geachte Heer ter Braak,

De kopij van het laatste gedeelte Proza, welke wij U hebben toegezonden, moet nog naar den heer Lekkerkerker met de drukproeven. Deze laatste liggen nu gereed, zoodat wij wel gaarne, indien U deze kopij kunt missen, deze van U terug zouden willen ontvangen.

Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM.JB.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 11 maart 1940

aant.

11 Maart 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Amice,

De heer Lekkerkerker adviseert thans terugzending van de proeven, waarbij hij mededeelt veel correcties te hebben aangebracht en nogmaals revisie verlangt. Ik begin mij thans ernstig ongerust te maken om onze belofte gestand te doen. Als het zoo doorgaat, wordt het minstens Juli, dat de eerste deelen kunnen verschijnen en dit is waarlijk niet onze schuld.

Met hartelijken groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 12 maart 1940

aant.

Den Haag, 12 Maart 1940
Kraaienlaan 36

B.Z.

Het lijkt mij zeer ongewenscht, dat door vertraging onzerzijds de uitgave van de eerste deelen Slauerhoff zou worden vertraagd. Anderzijds is het natuurlijk wenschelijk, dat de correctie zoo nauwkeurig mogelijk geschiedt. Ik zou daarom dit willen voorstellen:

De tweede revisie moet natuurlijk gedaan worden; maar aangezien Du Perron, die zeer goed op de hoogte is van Slauerhoff's poëzie, bereid is al het gezette door te nemen, lijkt het mij het gemakkelijkst, als hij *tevens* die tweede revisie doet. Essentieele fouten zijn dan door Lekkerkerker toch al weggewerkt; het kan alleen op kleinigheden aankomen, die Du Perron zeker niet zullen ontsnappen, aangezien hij bijzonder nauwkeurig werkt. Zend mij dus de proeven op, dan wordt er zoo min mogelijk tijd verloren. Ik zal Lekkerkerker hierover schrijven.

De copij van de twee laatste stukjes nov. proza, waarover de heer Meijer mij d.d. 7.3.40 schreef, houd ik liever nog even hier. Wij moeten nog even precies uitmaken (met de geheele commissie) wat er van de verhalen in de Verz. Werken moet worden opgenomen en wat ev. niet. Als er tijd vrij is om te zetten, kan men mischien vast aan de romans beginnen.

m.h.gr.
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 5 april 1940

aant.

5 April 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Beste ter Braak,

De heer van Krimpen heeft een dag of acht noodig gehad voor de geheele indeeling, inhoud enz., maar het begint er nu toch op te lijken. De voortgang hangt niet alleen van ons af, er komt zooveel kijken, dat telkenmale onverwachte stagnatie geeft. Wij zetten er echter alles op om het eerste deel deze maand te doen verschijnen.

Hartelijken groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 5 april 1940

aant.

5.4.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Geachte Heer ter Braak,
Wij mochten van U nog niet terug ontvangen het slot van Proza deel I. Dit moet nog in zijn geheel naar den heer Lekkerkerker.
Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM.JB.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 16 april 1940

aant.

16 April 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Amice,
Het spijt mij buitengewoon, dat er nu oponthoud komt, temeer waar ons herhaaldelijk gevraagd wordt wanneer nu deel I zal verschijnen. Ik hoop dan ook, dat op de vergadering spoedig overeenstemming zal worden bereikt.
Ik hoop niet, dat er veel wordt gewijzigd in de volgorde, want de werkzaamheden daaraan verbonden zijn niet zoo gering als jij wellicht denkt.
Met besten groet,
D. Zijlstra

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.

aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 17 april 1940

aant.

17.4.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Aanteekenen

Geachte Heer ter Braak,

Op verzoek van den heer Lekkerkerker doen wij U hierbij toekomen de door hem gecorrigeerde drukproeven van deel II Poëzie, alsmede twee stel drukproeven van het voorwerk. Hij zou een en ander deze week met U behandelen.

Hoogachtend,
Nijgh & van Ditmar N.V.
H. Meijer

LM.JB.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 22 april 1940

aant.

Den Haag, 22 April 1940
Kraaienlaan 36

Beste Zijlstra,

Aangeteekend zend ik je de proeven van Slauerhoff Gedichten I, thans in de definitieve, d.w.z. allerdefinitiefste volgorde. Lekkerkerker, Du Perron en ik hebben daaraan een dag werk gehad, afgezien nog van het ‘voorwerk’; maar nu is de editie dan ook onverbeterbaar, naar het ons voorkomt. Het is jammer, dat deze wijziging der volgorde pas in dit stadium kon geschieden, maar dat is uitsluitend een gevolg van de omstandigheid dat Du Perron, in Indië zijnde, geen deel van de Commissie kon uitmaken, en achteraf over gegevens bleek te beschikken, die van het grootste belang waren voor de ordening van den tekst. Wij hadden dus de keuze: of de volgorde zoo laten, hetgeen ons niet verantwoord leek, of de wijzigingen overnemen en de

editie model maken. Dit laatste meenden wij te moeten doen, ook al is de vertraging vervelend.

Ik heb een lijst toegevoegd van de volgorde, zooals die nu is. Op die manier lijkt mij iedere vergissing uitgesloten. Het werk, dat ter zetterij nog gedaan moet worden, is dus, afgezien van enkele correcties in den tekst (hoofdzakelijk eenige komma's en punten), het omgooien van de pagineering. Ik heb alle veranderingen van die pagineering met rood potlood aangegeven en hier en daar, waar een gedicht moeilijk te vinden zou kunnen zijn, door een notitie als ‘zie p.x’ naar de paginering *in de drukproeven* verwezen. Maar aan de hand van mijn lijst moet het procédé betrekkelijk eenvoudig zijn.

Het tweede deel maken wij nog deze week in orde.

Ik heb, als de volgorde is gewijzigd en de correctie is gedaan, nog één revisie noodig, die ik dan in den kortst mogelijken tijd afdoe, zoodat daardoor geen nieuwe vertraging kan onstaan.

h.gr.,
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
Nijgh & Van Ditmar N.V.

Den Haag, 27 april 1940

aant.

Den Haag, 27 April '40

Beste Zijlstra,

Aangeteekend bereiken je vandaag of morgen de proeven van het tweede deel Slauerhoff poëzie. De volgorde is hierin met rood potlood aangegeven. Aangezien dit nog pas de eerste proef is en de wijzigingen in de pagineering veel minder moeilijk te volgen zijn dan bij I heb ik er maar geen lijst bijgevoegd.

Van dit deel krijgt Lekkerkerker dus nog een revisie. Wil je mij daarvan ook een stel zenden? Ik kan dat dan tegelijk nakijken en het fiat geven.

h.gr.
tt.

Doorslag: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 1 mei 1940

aant.

1 Mei 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Weledelzeergeleerde Heer,

Wij hebben de eer U mede te deelen, dat over het boekjaar 1939 werden verkocht van

Carnaval der Burgers		
21 ex. à f. 0.30		f. 6.30
Démasqué		
16 ex. à f. 0.22½		f. 3.60
Hampton Court		
157 ex. à f. 0.11	f. 17.27	
restant voorschot	f. 370.46	
	---	
blijft voorschot	f. 353.19	
In gesprek met de vorigen		
132 ex. à f. 0.28½		f. 37.62
Politicus zonder Partij		
15 ex. à f. 0.45	f. 6.75	
restant voorschot	f. 59.05	
	---	
blijft voorschot	f. 52.30	
Van oude en nieuwe Christenen		
43 ex. à f. 0.37	f. 16.12	
restant voorschot	f. 61.51	
	---	
blijft voorschot	f. 45.39	
		---

f. 47.52

==========

welk bedrag wij heden op Uw girorekening nr. 131747 doen overschrijven.
Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM.JB.

<+ Dumay 400 ex.>

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 7 mei 1940

aant.

7.5.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Weledelzeergeleerde Heer,

Tot onze spijt zijn wij niet in het bezit van een foto van Delbeke en wij veronderstellen, dat, in verband met het feit dat hij in Engeland woont, het lang zal duren voor wij een foto kunnen ontvangen.

De afrekening van 'Dr Dumay verliest' is inderdaad over het hoofd gezien. Er zijn tegen verlaagden prijs een 400 exemplaren verkocht. De afrekening zullen wij u dezer dagen doen toekomen.

Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM.JB.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 8 mei 1940

aant.

8.5.40

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Geachte Heer ter Braak,
Wij doen U hierbij toekomen de nieuwe drukproeven van het eerste deel Poëzie. De volgorde hebben wij gecontroleerd en is juist, doch de pagineering is nog niet in orde. Mogen wij bij de terugzending ook de lijst van volgorde terug ontvangen?
Hoogachtend,
NIJGH & VAN DITMAR N.V.
H. Meijer

LM.JB.

Origineel: particuliere collectie

Nijgh & Van Ditmar N.V.
aan
Menno ter Braak

Rotterdam, 9 mei 1940

aant.

aant.

9 Mei 1940

Den Weledelzeergeleerden Heer
Dr Menno ter Braak,
Kraaienlaan 36,
DEN HAAG.

Amice,
Het spijt mij, dat bij de jaarlijkse afrekening geen uitkeering werd gedaan over ‘Dr. Dumay verliest’. Wij hebben een serie boekwerken, die opgeruimd wordt en waarop geen honorarium meer rust. Bij vergissing is onder dat hoofd ook Dr. Dumay terecht gekomen en dit is de eenige verklaring, die ik je hiervan kan geven. Hoe goed onze boekhouding ook in elkaar zit, er is natuurlijk altijd nog gelegenheid tot het maken van fouten. Ik ben er echter wel ten zeerste van overtuigd, dat bij ons fouten in de afrekeningen met auteurs tot een minimum beperkt blijven.
Wat ‘De Pantserkrant’ betreft, onze overeenkomst is een uitkeering van de winst. Aangezien deze uitgave op het oogenblik nog bijna f. 200.- verlies aanwijst, ontving je geen opgave. Natuurlijk hebben wij geen bezwaar je mede te deelen hoeveel

exemplaren tot heden verkocht werden en dit zijn er 208. De verkoop van ‘Pantserkrant’ is geweest f. 191.83, waartegenover staat aan kosten f. 396.28.

Met mijn verontschuldigingen voor de gemaakte fout verblijf ik, met hartelijken groet,

D. Zijlstra

[op de achterzijde: conceptbrief van mevr. A. ter Braak-Faber]

Origineel: particuliere collectie